

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Інженерно-економічний факультет

Кафедра Економіки, обліку та підприємництва

«Допущений до захисту»
Завідувач кафедри

« ____ » _____ 2022

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**на тему: Бухгалтерський і податковий облік витрат на освоєння нових
видів продукції**

Виконав студент 46-ОА-20 групи

_____ Ніколенко К. В.

Керівник роботи:

к.е.н., доцент

_____ Гавриленко Н. В.

Первомайськ, 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Первомайська філія Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
Інженерно-економічний факультет

Кафедра економіки, обліку та підприємництва
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гарант освітньої програми

(підпис)
«___» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Студенту _____ Ніколенко Карині Вікторівні

прізвище, ім'я по батькові)

1. Тема роботи Бухгалтерський і податковий облік витрат на освоєння нових видів продукції

Керівник роботи к.е.н., доцент Гавриленко Наталія Вікторівна
Затверджена розпорядженням директора №___ від «___» _____ 2022 р.

2. Термін подання роботи: ___ січня 2022 року

3. Вихідні дані по роботі: наукові періодичні видання, практичні спеціалізовані видання, монографії, матеріали міжнародних, всеукраїнських і студентських конференцій, фінансова звітність ПАТ «Одесакабель», аудиторські висновки за 2019-2020 рр, історія підприємства, інтернет-ресурс; планові калькуляції, виробничі звіти, первинна бухгалтерська документація

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів)
1. Теоретичні аспекти інновацій та витрат на освоєння нових видів продукції
Витрати на освоєння нових видів продукції, як об'єкт бухгалтерського і податкового обліку. Аналіз фінансового стану ПАТ «Одесакабель»; 3. Організація бухгалтерського і податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель»;

5. Перелік презентаційних матеріалів: 1. Періодизація основних циклів інноваційного розвитку за М. Кондратьєвим, Й. Шумпетером, К. Фріменом. 2. Генеза наукових поглядів щодо концепції «інновації» 3. Етапи розробки нової продукції. 5. Результати експрес-аналізу фінансового стану ПАТ «Одесакабель» за 2019-2021 рр. 6. Недоліки бухгалтерського і податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель»

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	Гавриленко Н. В.		
2	Гавриленко Н. В.		
3	Гавриленко Н. В.		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення наукового керівника роботи		
2	Вибір теми роботи та її узгодження її з науковим керівником		
3	Складання попереднього плану роботи, узгодження його з науковим керівником		
4	Збір статистичної інформації		
5	Вивчення друкованих та електронних джерел, економічних реалій, методичних та наукових видань з теми роботи		
6	Систематизація інформації та складання розгорнутого плану роботи, затвердження його науковим керівником		
7	Розробка теоретичного розділу		
8	Розробка аналітичного розділу		
9	Розробка проектного розділу		
10	Розробка вступу, висновків, списку використаної літератури та додатків		
12	Редагування рукопису роботи бакалавра та ознайомлення з ним наукового керівника		
13	Розробка проекту демонстраційного матеріалу та доповіді		
14	Усунення зауважень наукового керівника та завершення роботи		
15	Подання рукопису кваліфікаційної роботи, презентаційного матеріалу на попередній захист		
16	Подання роботи рецензенту та отримання рецензії		
17	Захист роботи перед атестаційною комісією		

Студент _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

Вступ.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОСВОЄННЯ НОВИХ ВИДІВ ПРОДУКЦІЇ	8
1.1 Теоретичні аспекти інновацій та витрат на освоєння нових видів продукції.....	8
1.2 Витрати на освоєння нових видів продукції, як об'єкт бухгалтерського і податкового обліку.....	16
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «ОДЕСАКАБЕЛЬ».....	31
2.1 Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Одесакабель».....	31
2.2 Аналіз фінансового стану ПАТ «Одесакабель».....	34
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОСВОЄННЯ НОВИХ ВИДІВ ПРОДУКЦІЇ НА ПАТ «ОДЕСАКАБЕЛЬ».....	43
Висновки.....	55
Перелік використаних джерел.....	
Додатки	

ВСТУП

В умовах сьогодення покупці все частіше вимагають чогось нового, тому виробникам нічого не залишається окрім того, щоб у погоні за попитом задовольняти бажання новизни. З цією метою суб'єкти господарювання по мірі можливості вкладають кошти в наукові дослідження та розробки, освоєння нових технологій, розширення виробництва та випуск нових видів продукції.

Також, по мірі підвищення конкурентоспроможності виробничих підприємств їх бухгалтери все частіше зіштовхуються з проблемою обліку витрат, які мають місце при проведенні комплексу заходів по створенню нових продуктів і просуванню їх на ринок. Такий облік завжди вважався одним із найскладніших, оскільки його об'єкти зачасти є «ланцюговими реакціями», які, до того ж, відбуваються не де-небудь, а в сфері нематеріальних активів, або ж на її стику.

Важливим є те, що успішні розробки тісно пов'язані не лише з лабораторними та маркетинговими дослідженнями, але й із освоєнням виробництва нового продукту. Освоєння ж відбувається паралельно із створенням товарного знаку, іноді – дизайну упаковки, а також із сертифікацією якості та певними особливостями рекламної компанії. Труднощі такого обліку полягають ще в тому, що бухгалтерське законодавство не зовсім балує необхідними для бухгалтера визначеннями, через що в літературі та на практиці зустрічаються змішування понять, термінів і зумовлені цим облікові помилки.

З урахуванням постійного інтересу вчених і практиків до цієї теми, вона є доволі актуальною.

Також, необхідно зосередити увагу на тому, що негативно впливає на стан обчислення та податковий облік ПДВ, податку на прибуток, їх сплату майже абсолютна недостатність наукових та практичних напрацювань щодо організації та методики податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції.

Отже, тема бухгалтерського та податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції, а також розробка в певній мірі адекватних рекомендацій які можуть позитивно вплинути на їх покращення відносно конкретного господарюючого суб'єкта, тільки вдосконалисть його облікову систему.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної випускної роботи є бухгалтерський і податковий облік витрат на освоєння нових видів продукції, а також господарська діяльність ПАТ «Одесакабель».

Предметом дослідження кваліфікаційної випускної роботи виступають теоретичні, методологічні та практичні питання бухгалтерського і податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції.

Питанням обліку та оподаткування витрат на освоєння нових видів продукції, їх впливу на господарську діяльність та розвиток підприємства присвячені праці зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема, таких, як: Й. Шумпетера, Дж. Кейнса, Д. Рікардо, Ю. Яковець, О. Бобровської, Н. Гавриленко та інших, внаслідок чого можна зробити висновок про те, що проблема бухгалтерського обліку витрат на освоєння нових видів продукції наразі є актуальною.

Практична база роботи охоплює Історію ПАТ «Одесакабель», його статут облікову політику, первинні документи з обліку витрат на освоєння нових видів продукції, декларацію з податку на прибуток та ПДВ, синтетичні реєстри, аудиторські висновки, публічна фінансова звітність.

Дана кваліфікаційна випускна робота включає в себе три розділи.

В першому розділі висвітлюються теоретичні особливості бухгалтерського і податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції, проаналізовано розвиток уявлень про предмет дослідження в ході розвитку світової економічної думки; зроблено узагальнення та оцінку підходів до трактування витрат на освоєння нових видів продукції як об'єкта бухгалтерського та податкового обліку.

Другий розділ присвячений здійсненню аналізу фінансового стану ПАТ «Одесакабель» та опису його виробничо-економічних особливостей.

Третій розділ кваліфікаційної роботи бакалавра розкриває особливості бухгалтерського та податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель». Також в цьому розділі описані виявлені проблемні моменти щодо бухгалтерського та податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції на досліджуваному підприємстві.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОСВОЄННЯ НОВИХ ВИДІВ ПРОДУКЦІЇ

1.1 Теоретичні аспекти інновацій та витрат на освоєння нових видів продукції

Всі ті зміни, які відбувалися наприкінці ХХ –на початку ХХІ століть в суспільній формації спричинили формування нової наукової парадигми, зовсім якісно нового етапу в її розвитку і нового технологічного способу виробництва, адекватних постіндустріальному суспільству як нового етапу світової цивілізації.

Слід наголосити на тому, що концептуальні основи нової парадигми були закладені в 20-40-х роках ХХ століття. В той період в усьому світі, в тому числі і в Україні було відмічено спалах наукової творчості. Система діючої тоді індустріальної цивілізації показала неефективність і обмеженість по закінченню першої світової війни і кризи 29-33 рр. ХХ століття, що призвело до необхідності формування нового соціокультурного ладу.

Провідну роль в наукових дослідженнях відіграють уявлення про майбутнє людства, які визначають цільову орієнтацію і результати всіх наукових доробок. Це знаходить своє відображення і в інноваційних проектах, і в науково-популярних, і навіть в художніх творах.

Видатні науковці-вчені ще в ХХ столітті багаторазово і системно прогнозували науково-технологічний і соціально-економічний прогрес суспільства і описували майбутнє розвитку людства[1]. Так, академік Вернадський науково обґрунтував, що майбутній прогрес людського суспільства буде відбуватися в ноосфері – сфері знань і розуму[1].

Початок становлення теорії інновацій було покладено англійським економістом Дж. А. Гобсоном, який запропонував зарахувати до основних факторів виробництва, таких як: праця, земля, капітал ще одну складову –

«талант». Також Дж. Гобсон увів поняття «сфери прогресивної економіки» і мав на увазі сферу економіки, яка виробляє товари, освоює нові ринки, впроваджує нові технології. І в цій сфері він вважав виправданим отримання капіталістичного прибутку.

Вивченню цієї проблеми також приділяли значну увагу фізіократи, а саме: Ф. Кене, Д. Рікардо, А. Тюрго і багатьох інших великих мислителів, якими вперше були дослідженні питання теоретичних основ впливу капіталу на накопичення суспільного багатства.

Значний внесок в розробку теорії взаємозв'язку інвестицій і інновацій з економічною динамікою внесли Дж. Кейнс і Й. Шумпетер, які також обґрунтували вплив факторів ринкової економіки на економічну діяльність.

Слід констатувати, що загальновизнаним родоначальником інновацій був Й. Шумпетер і саме він, на думку західних вчених теоретично розробив проблему впливу інновацій в структурі основного капіталу на динаміку економічного зростання[2]. Цей вплив здійснюється шляхом формування інвестиційного попиту «новаторами». У своїй роботі вчений вводить такі поняття, як «новатор» і «нововведення». Виокремлення новаторства в якості основної функції підприємництва актуалізувало проблему сутнісного визначення категорії «нововведення». Як вважав Шумпетер, це поняття значно ширше в змістовному плані, ніж категорія «винахід». Він вбачав у нововведенні використання нових комбінацій вже існуючих виробничих сил з метою вирішення комерційних задач. А саме: введення нового продукту або якісне вдосконалення попереднього, впровадження нового методу виробництва, відкриття нового ринку, придбання нового джерела сировини, впровадження нової організації виробництва та управління[3]. В цьому він вбачав джерело розвитку економічних систем. Суть теорії Й. Шумпетера полягає в тому, що інвестиційний попит інноватора можуть стимулювати банки.

Дещо пізніше в роботі 1939 р. «Ділові цикли» Й. Шумпетер ув'язав концепцію розвитку економіки на основі «довгих хвиль» Н. Д. Кондратьєва зі

своєю теорією інновацій. В результаті йому вдалося сформулювати оригінальну теорію циклічного розвитку, в основі якої було закладено інноваційний процес як внутрішній рухомий механізм.

Таким чином, Й. Шумпетер вперше виокремив роль змін як елементу економічного розвитку, як особливості капіталістичних змін. Він вважав капіталізм системою постійних економічних змін. Основний імпульс, якого набуває капіталістичний механізм, на його думку, виходить із нових методів виробництва, видів продукції, ринків, форм організації виробництва і управління, створення яких є важливою функцією підприємця як новатора.

Проте, слід зробити наголос на те, що в теорії Шумпетера показані причини зміни фаз економічного циклу і умови виникнення інновацій, але не розкривається сам механізм трансформації безперервного і рівномірного потоку нововведень в циклічний процес економічного розвитку. Внаслідок чого, в середині 1960-х років його ідеї почали піддаватися значній критиці та сумніву.

Однак, незважаючи на всю критику, теорія підприємництва Шумпетера стала вихідною точкою в еволюції теорії інновацій і внесла вагомий вклад в економічну науку.

Значно поглибили та розвинули вчення Шумпетара стосовно основ впливу інновацій і інвестицій в структурі основного капіталу на економічну динаміку шляхом формування інвестиційного попиту, можна виокремити К. Фрімана, Р. Нельсона, Н. Розенберга, А. Філіпса та інших.

Суттєвий внесок в розвиток ідеї впливу технологій на довгі хвилі економічного розвитку зробив видатний англійський вчений К. Фріман. Вчений розглядав довгохвильове піднесення як процес дифузії технологій парадигми декількох секторів, які є лідерами впливу декількох секторів на економічну систему. Слід наголосити на тому, що тривалість такого інноваційного циклу становить близько 30-50 років[4]. Згідно припущенням, які робив К. Фріман відносно періодизації, сучасний інноваційний процес в розвинутих країнах перебуває на піднесенні п'ятого великого циклу. Але, в той

же час, інші сучасні науковці-інноватори вважають, що розпочинається 6-й великий інноваційний цикл, основою якого слід вважати інформаційно-інноваційні системи.

З кінця 1950-х рр. в економічній науці розпочинається період теоретичного переосмислення технічних і технологічних перетворень і інновацій в розвитку суспільно-економічної системи, що супроводжується черговим зростанням наукових публікацій з питань науково-технічного прогресу та проблем інноваційної діяльності. Щодо наукової літератури того періоду, то в ній спостерігається розвиток різних теорій інновацій і освоєння нових продуктів, які кожна по-своєму трактували причини їх виникнення, роль і ефекти впливу на розвиток економіки і суспільства, динаміку та механізм їх поширення.

Характерним є те, що найбільше поширення отримали неокласична теорія інновацій, в межах якої було розроблено забагато різноманітних підходів та еволюційна теорія економічного розвитку, а також такі теорії інновацій, як теорія самоорганізації і теорія синергетики. Вважаємо, що їх слід розглянути більш детально.

Так, представники неокласичної теорії інновацій розглядали економічне зростання та НТП, як рівномірний процес покращення, який тісно пов'язаний з вдосконаленням виробничих сил. Ця теорія отримала свій подальший розвиток в теорії інновацій Я. Тінбергена[5-6]. Вчений обґрунтував дію механізму екзогенного фактору, під яким він вбачав НТП, а саме: технічні, технологічні, організаційні та управлінські інновації.

Разом із тим, в межах неокласичної теорії інновацій широке поширення набула теорія декомпозиції джерел економічного зростання, в межах якої науковці намагалися виявити основні фактори або складові економічного зростання, які найбільшою мірою впливають на розвиток економічної системи. Отже, серед представників цієї школи можна назвати Р. Солоу, Дж. Кендрика, Е. Денісона, Ц. Грилихиса, Д. Джоргенсона, які здійснювали

емпіричні дослідження щодо кількісного внеску НТП в економічне зростання на макроекономічному рівні.

Важливим є те, що вихідною сферою, де зароджуються та розвиваються найбільш сміливі революційні інновації. Які доводяться до стадії практичної реалізації у виробництво, звісно, є наука. Від самого моменту виникнення ідеї до її втілення в практичне застосування, наукова розробка проходить через декілька стадій. Так, процес створення й освоєння будь-якої нової технології або продукту розпочинається з тривалих фундаментальних досліджень, які спрямовані на отримання нових наукових знань і виявлення характерних для них найбільш істотних закономірностей, які можуть бути корисними для задоволення суспільних потреб.

В умовах сьогодення інновація, як економічна категорія є виключно важливою, хоча з моменту її появи вже минув не один десяток років. Ще до використання терміну «інновація» Й. Шумпетером, сутність обумовленого явища розглядалася раніше його попередниками, а саме видатним вітчизняним вченим-економістом М. Туган-Барановським і його послідовником М. Кондратьєвим[7].

В концепції інновацій Шумпетера було покладено ідею про «нові комбінації»[2], але в подальших його працях цей термін було замінено на термін «інновація», що й призвело до виникнення нової категорії. Вчений до визначення змісту інновацій пропонував таке визначення, в якому інновація – це не тільки нововведення, але й функція виробництва, нова комбінація.

Як вважає Ю. Бажал, інновація означає іншу якість засобів виробництва, яка досягається не шляхом незначних змін старого устаткування чи наявної організаційної схеми, а через введення нових засобів виробництва чи систем його організації[8]. Що характерно, такі впровадження не імплантуються в застарілу систему, а вводяться дискретно, що дає можливість зробити таке невелике уточнення: інновації поширюються виключно на принципово нові продукти і процеси, а також їх суттєві технологічні удосконалення [8].

В наукових джерелах часто вживаються два поняття: «новація» та «інновація», які потребують розмежування. Так, ми під новацією будемо розуміти новий порядок, новий процес, новий метод, нову продукцію або технологію – це оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень, розробок або експериментальних робіт у будь-якій сфері діяльності, що супроводжується підвищенням її ефективності[9].

З розвитком наукової думки, різні вчені кожний по-своєму в залежності від об'єкта і предмета дослідження, характеризували інновації. Низка науковців під інновацією вбачають зміну стану певного об'єкта. Так, знову згадаємо Й. Шумпетера, який це поняття трактує як зміни з метою впровадження і використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих і транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості[2].

Ю. Яковець переконана, що це якісні зміни у виробництві, які можуть належати як до техніки та технології, так і до форм організації виробництва[10]. В свою чергу, О. Бобровська трактує інновації, як сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, що сприяють виходу на ринок нових і поліпшених продуктів, у тому числі використання нових і поліпшених процесів і обладнання. Інновація також розглядається як результат наукової праці, спрямований на поліпшення суспільної практики[11].

На думку І. Сільченко, під терміном «інновація» слід розуміти новизну, яка є найвищим досягненням науково-технічного прогресу, що гарантує отримання додаткового економічного ефекту. Таке трактування дає змогу розкрити характер нововведення й визначає вибір напрямку застосування інновації. Інновація виступає саме результатом впровадження новацій. Поряд із необхідністю правильного визначення поняття «інновація», «новація», «нововведення» не менш важливим є уточнення поняття «інноваційна діяльність»[12].

Отже, вважаємо за необхідне ще раз підтвердити реальну справедливість широковживаного висловлювання: «скільки людей, стільки й думок». Ми ж

вважаємо, що поняття новація, інновація та нововведення слід розмежовувати і не ототожнювати, оскільки кожне з них має свої специфічні нюанси. В зв'язку з цим нам найбільше імпонують погляди К. Бармути та О. Шкільнюк. Звернемося до них.

К. Бармута переконана, що поряд з терміном «інновація» у вітчизняній літературі вживаються такі терміни, як «новшество», «нововведення», «новація», але ж ці поняття слід розмежовувати. Так, новшества або новації можуть бути зафіксовані у головах людей, на паперових або електронних носіях. Інформація про новшества міститься у науковій і технічній літературі, у нормативних і методичних документах, у звітах маркетингових досліджень. Термін «нововведення» означає, що новшество використовується і тільки з моменту прийняття до розповсюдження, нововведення отримує нову якість – стає інновацією. Через це дуже часто говорять, що інновація – це кінцевий результат впровадження новшества з метою зміни об'єкту управління та отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного або іншого ефекту. Термін інновації застосовується до усіх новшеств у організаційній, виробничій та інших сферах діяльності, до будь-яких удосконалень, що забезпечують зниження витрат. Новшество стає інновацією, як правило, у вигляді товару, роботи, послуги, методу [13, с. 34].

Шкільнюк О. М. свою думку виражає таким чином, що вона є схожою з думкою Бармути К. А., а саме – новація, нововведення, інновація є трьома різними категоріями. На її думку автора, новації створюються в результаті наукової та науково-дослідної технічної діяльності наукових організацій і виникнення їх відбувається в три етапи: 1- фундаментальні дослідження, 2 – пошукові дослідження, 3 – дослідно-конструкторські роботи. Процес переходу новації в інновацію вимагає витрат різних ресурсів, основними з яких є інвестиції та час. Таким чином, до нововведень входять об'єкти промислової власності і пов'язаний з ними продукт інтелектуальної діяльності, що є предметом нововведення. Це результат інтелектуальної діяльності закінчених наукових досліджень і розробок, які мають новизну і попит, залучаються до

економічного обігу. Нововведення пов'язане з виробництвом інтелектуального продукту, наприклад: наукове відкриття, винахід, зразки нової продукції, техніки, матеріалів, отримані в процесі НДДКР, оригінальні науково-дослідні послуги; ноу-хау; нові технології, захищене у відповідній юридичній формі, може бути продано законним власником стільки разів, скільки знайдено на нього покупців. Тобто, це оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень, розробок чи експериментальних робіт у якій-небудь сфері діяльності з підвищенням їх ефективності[14, с. 46].

Таким чином, нововведення – це такий товар, до якого неможливо безпосередньо доторкнутися і фізично його виміряти, також ним неможливо скористатися без володіння певним мінімумом наукових знань. Щодо вкладення коштів у розробку будь-якого нововведення, це лише половина справи, а найважливішим є перетворення його на форму інновації, тобто слід закінчити інноваційну діяльність та отримати від неї позитивний результат.

Для розробки нового продукту дуже важливим є здійснення маркетингових досліджень, НДДКР, організаційно-технічної підготовки виробництва та оформлення отриманих результатів. Таким чином, інновації, як результат запровадження нововведень можуть здійснюватися в самій інноваційній організації. Інновації не можуть продаватися, продаються нововведення для перетворення їх на інновації у сфері споживання[14, с. 46].

Ми приєднуємося до думки автора, оскільки його позиція є доволі цікавою та добре обґрунтованою. Процес від моменту прийняття ідеї до розповсюдження нового продукту розглядається як своєрідний перехід:

«новація» => нововведення => інновація».

Дещо іншої думки притримуються автори підручника «Економіка та організація інноваційної діяльності», які також переконані, що слід розмежовувати поняття «новація» та «інновація», «нововведення» та «інновація», але ж при цьому ці терміни не протиставляють та не пояснюють суть різниці між ними. Вони свою точку зору основують на тому, що інновація

це введення новацій, при цьому під новацією розуміють новий порядок, новий процес, новий метод, нову продукцію або технологію [15, с. 53; 16.].

1.2 Витрати на освоєння нових видів продукції, як об'єкт бухгалтерського і податкового обліку

Прийнявши прогресивне рішення освоїти новий вид продукції, виробниче підприємство зазвичай стикається з низкою доволі нетипових для звичайної господарської діяльності операцій, які, безумовно, потрібно правильно відобразити в бухгалтерському та податковому обліку. Тому наразі ми розглянемо особливості їх обліку та оподаткування.

Перш, аніж розпочати виробництво нового виду продукції, він повинен пройти підготовчий етап, у ході якого приймається остаточне рішення про випуск нової продукції. Для зручності уявлення про це, інформацію подаємо в таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Етапи розробки нової продукції

Етап	Характеристика етапу	Види витрат
1. Пошук і відбір ідей, науково-дослідна робота	Пошуком нових ідей, як правило, займаються відповідні відділи і фахівці, такі як: відділ маркетингу, досліджень та ін. джерелом ідей можуть бути наукові лабораторії, вчені, винахідники, які відкривають нові матеріали та їх властивості. На цьому етапі проводяться науково-дослідні роботи та маркетингові дослідження	1. Оплата праці працівників, які зайняті дослідницькими роботами, ЄСВ. 2. Амортизація виробничого обладнання та приміщень, які задіяні в дослідженнях 3. Оплата послуг сторонніх організацій. 4. Інші витрати, пов'язані із проводжуваними заходами

2. Розробка маркетингової стратегії	Визначається орієнтована маркетингова стратегія виходу на ринок, структура ринку, позиціонування нового продукту на ринку, канали збуту, рекламна компанія	1.Зарплата працівників відділу маркетингу, ЄСВ на їх ЗП. 2. Інші, пов'язані з цим витрати: амортизація приміщень і обладнання
3. Розробка продукту	Включає такі дії: - проектування та конструювання нового виробу; -розробка технічного завдання проектно-конструкторської, технологічної та планової документації; -виготовлення макета виробу	1. Оплата праці з нарахуваннями конструкторів, креслярів, технологів та інших працівників, які виконують перелічені роботи. 2. оплата послуг сторонніх організацій 3. Інші витрати
4. Виготовлення дослідних зразків	Відбувається виготовлення дослідних зразків нової продукції	1. Вартість сировини і матеріалів 2. Витрати на оплату праці працівників, зайнятих виготовленням зразків та ЄСВ на їхню заробітну плату 3. Амортизація обладнання, яке використовується на цьому етапі 4. Інші прямі витрати, загально-виробничі витрати та ін.
5. Серійне виробництво	Будують, розширюють або орендують виробничі комплекси, закуповують	1. Витрати на

	необхідне обладнання, наймають необхідний персонал. Складається маркетинговий план, у межах якого розробляється та проводиться рекламна компанія. Далі підприємство освоює випуск нової продукції та починає серійне виробництво	придбання або оренду основних засобів 2. Витрати на освоєння випуску нової продукції, навчання персоналу; 3. Витрати на проведення маркетингових заходів та ін. Це найбільш затратний етап.
--	--	--

Тепер варто розглянути, як відображаються витрати, понесені на етапах розробки нової продукції у бухгалтерському та податковому обліку.

Відповідно до пункту 4 П(С)БО 8, під дослідженнями слід розуміти заплановані підприємством дослідження, які проводяться ним уперше з метою отримання або розуміння нових наукових і технічних знань[17].

Проте, як говорить пункт 9 П(С)БО 9, витрати на дослідження не визнаються нематеріальними активами, а враховуються в складі витрат у період їх здійснення[18]. Витрати на дослідження та розробки включаються до складу інших операційних витрат відповідно до пункту 20 П(С)БО 16 і відображаються на субрахунку 941 «Витрати на дослідження та розробки» [19; 20; 21].

Відповідно до пунктів 9 П(С)БО 8 та 7, 19 П(С)БО 16, витрати на рекламу, просування продукції на ринку та дослідження ринку, тобто маркетинг, відносяться до збутових витрат і знаходять своє відображення в складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. Всі ці витрати в обліку відносяться на 93 рахунок[17; 20; 21].

Схема формування витрат на створення об'єктів права інтелектуальної власності підприємством в разі проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт матиме вигляд, поданий нами на рис. 1.

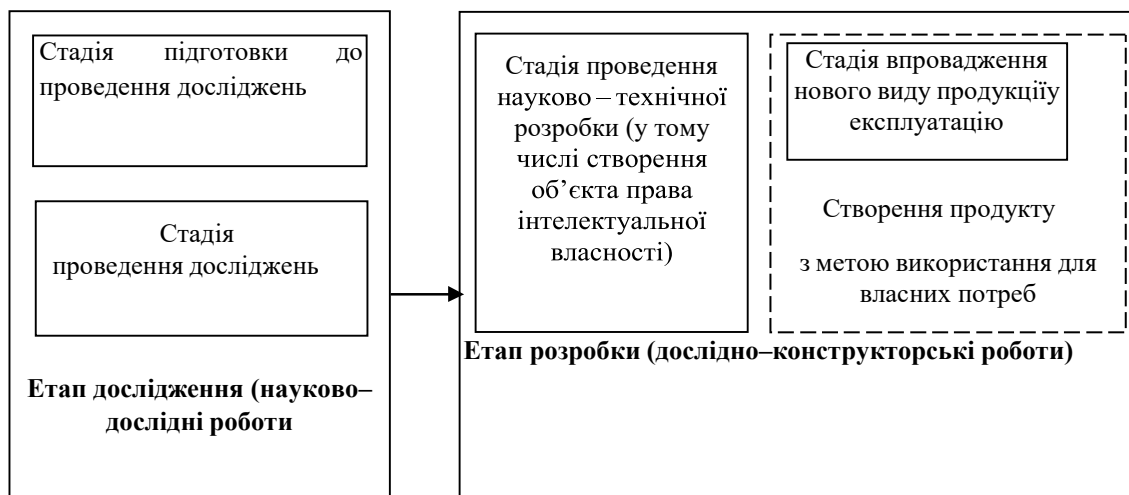

Рис. 1. Етапи формування витрат на створення нового виду продукції на промислових підприємствах

Щодо податкового обліку податку на прибуток, то в обліку із цього податку витрати на дослідження та проведення рекламних заходів відображаються за правилами бухгалтерського обліку. Щодо ПДВ, то в тому випадку, якщо для проведення дослідницьких або рекламних заходів придбавалися матеріали або послуги в платників податків, то підприємство відображає податковий кредит на підставі зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної.

Певні особливості також має облік витрат на розробку нового виду продукції. Так, згідно із пунктом 4 П(С)БО 8, розробкою вважається застосування підприємством результатів досліджень та інших знань для планування та проектування нових, або значно вдосконалених матеріалів, пристосувань, продуктів, процесів, систем або послуг до початку їх серійного виробництва або використання[17].

Слід звернути увагу на те, що якщо підприємство має власні ресурси, тобто певну матеріальну, інтелектуальну базу для проведення розробок, то воно проводить їх самотужки. Однак, якщо у підприємства такої можливості немає, тоді для цієї мети залучається стороння організація.

Згідно з п.7 П(С)БО 8, актив, отриманий у результаті розробки, визнається НА в тому випадку, якщо підприємство має наступне:

- намір, технічну можливість і ресурси для його доведення до стану, в якому він є придатним для реалізації або використання;
- можливість одержання майбутніх економічних переваг, вигід від реалізації або його використання;
- інформацію для достовірного визначення витрат, понесених на розробку НА.

Таким чином, витрати визнаються НА тоді, коли господарюючий суб'єкт планує оформити права на об'єкти промислової власності, а саме: право на винахід, корисну модель, промисловий зразок, у тому числі ноу-хау, які колись в майбутньому зможе, наприклад, продати, обміняти, надати в користування або отримати якісь інші економічні вигоди від його використання.

Щодо витрат на розробку НА, то вони акумулюються на субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів». Первісною вартістю самостійно створеного активу є всі понесені прямі витрати відповідно до пункту 17 П(С)БО 8 [17]. А після введення їх в господарський оборот, що оформляється актом типової форми № НА-1, затвердженої Наказом № 732, нематеріальні активи відбиваються в обліку на 124 субрахунку, як права на об'єкти промислової власності [22].

В тому випадку, якщо розробка не відповідає критеріям, які встановлені пунктом 7 П(С)БО 8, то понесені витрати визнаються витратами того періоду, упродовж якого вони були здійснені [17]. А в бухгалтерському обліку всі затрати на розробку, проектування та конструювання нового виробу відображаються проведеннями: Д-т 941-К-т 20, 22, 63, 65, 66.

В податковому обліку податку на прибуток, якщо результати розробки враховуються як нематеріальні активи, тоді платники, які не повинні коригувати фінансовий результат до оподаткування, ведуть облік із податку на прибуток за правилами бухгалтерського обліку. А ось, у господарюючих суб'єктів, які фінансовий результат все ж таки коригують, можуть виникнути тимчасові різниці, які передбачені пунктом 138.1 -138.2 Податкового Кодексу [23].

За умови, якщо витрати на розробку визнаються в бухгалтерському обліку витратами звітного періоду, то в податковому обліку господарюючих суб'єктів незалежно від того, чи коригують вони фінансовий результат, чи ні – вони повинні відображатися за тими правилами, що і в бухгалтерському обліку.

Щодо ПДВ, то тут – за умови, якщо в процесі розробки придбавалися матеріали, сировина, роботи, послуги в платників ПДВ, господарюючий суб'єкт відображає податковий кредит на підставі зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної.

Відносно витрат на освоєння нової продукції, то тут слід розглянути деякі обліково-податкові особливості. Початок серійного виробництва розпочинається з освоєння виробництва. Під час освоєння здійснюється відпрацьовування та перевіряється підготовленість технологічного процесу, працівники набувають навичок та опановують практичні прийоми виготовлення нової продукції. Щодо особливостей періоду освоєння, то упродовж нього підприємство несе витрати на навчання працівників, пускові витрати, пов'язані, наприклад із запуском нового конвеєра, його налагодження, обслуговування та інше. Закінчення періоду освоєння передбачає оформлення акту кваліфікаційних випробувань, а згодом починається звичайний серійний випуск продукції.

В бухгалтерському обліку вищезгадані витрати відображаються на 39 рахунку у складі витрат майбутніх періодів. Після початку серійного випуску нової продукції протягом установленого підприємством строку за конкретним визначеним методом вони списуються на загальновиробничі витрати із складанням проведення Д-т 91 К-т 39. Так, наприклад, якщо період один, два та т. п. років, то метод списання обирається рівномірний щомісяця.

Потреба у застосуванні різних методів обліку витрат на дослідження та розроблення пов'язана з великою різноманітністю технологічних і творчих процесів, що застосовуються у створенні нової продукції, облік витрат на яку неможливо здійснювати за єдиною схемою.

Для обліку прямих витрат на розроблення нової продукції більшість суб'єктів господарювання використовують рахунок 23 «Виробництво». До нього відкривають субрахунки для узагальнення витрат на кожному етапі виконаних робіт, які понесені різними підрозділами підприємства. Для основних цехів – субрахунок 231 «Основне виробництво», для допоміжних цехів – 232 «Допоміжне виробництво», а для конструкторсько-технологічного бюро (далі – КТБ) – 233 «Витрати конструкторського бюро». Обліковувати накладні витрати доцільно на додаткових субрахунках до рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» за зазначеними підрозділами.

Витрати на освоєння нової продукції (до початку серійного виробництва) накопичуються, оскільки економічний ефект від них буде визнаний у майбутньому – у міру здійснення поточного виробництва й отримання доходу від реалізації серійної продукції. Їх розподіляють поступово, протягом певного терміну

Витрати на освоєння нової продукції включають:

- витрати підприємства на оренду приміщення, де виготовлятиметься нова продукція;
- витрати на придбання обладнання для виготовлення нової продукції;
- витрати на сировину для виготовлення нової продукції;
- витрати на заробітну плату працівників, які безпосередньо пов'язані з підготовкою до виробництва нової продукції.

Для узагальнення інформації щодо понесених витрат на освоєння нової продукції у звітному періоді використовують рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів». Витрати накопичують за дебетом рахунку 39 у кореспонденції з кредитом рахунків 20, 22, 66, 65, 63, 68. За кредитом рахунку 39 відображають їх списання (розподіл) та включення до складу витрат звітного періоду (у дебет рахунків 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати» або 94 «Інші витрати операційної діяльності» наприкінці кожного звітного періоду).

На практиці витрати на освоєння нової продукції списують двома способами:

1) рівномірним – поступове віднесення зазначених витрат на витрати виробництва рівними частинами протягом терміну їх списання, визначеного на підприємстві;

2) за кошторисними ставками – віднесення витрат на освоєння нової продукції на витрати виробництва пропорційно до кошторисної ставки, яка визначається діленням таких витрат на запланований випуск нового виду продукції.

Проте в нормативних та роз'яснювально-рекомендаційних документах не визначено, протягом якого терміну підприємство за фактом понесення витрат, пов'язаних із підготовкою та освоєнням виробництва продукції, може списувати такі витрати на собівартість нового виду продукції. Керівнику підприємства необхідно вибрати спосіб розподілу витрат та визначити строк, протягом якого витрати на освоєння виробництва розподілятимуться, закріпивши рішення у наказі про облікову політику.

У світовій практиці відомі чотири підходи до відображення в обліку витрат на дослідження і розроблення, а саме:

1. Усі витрати одразу розподіляються на стадії досліджень і розроблення.
2. Витрати на дослідження і розроблення списуються на фінансові результати.
3. Капіталізуються всі витрати на створення нового продукту з подальшим розподілом на дослідження і розроблення.
4. Капіталізуються всі витрати на створення нового продукту.

Вибір методу обліку витрат повинен враховувати галузеві особливості, новий вид продукції, на створення якого витрачено кошти, та тривалість процесу його створення. Упроваджуючи у вітчизняну практику можливість використання різних методів обліку витрат, на нашу думку, необхідно внести відповідні доповнення до вітчизняних НП(С)БО та інших нормативних документів, що регулюють питання ведення обліку витрат.

Також доволі актуальним питанням є сертифікація, яка з одного боку є добровільною, проте якщо її вимагає споживач, то вона водночас стає обов'язковою. Доволі часто надання сертифікату відповідності вимагають торгівельні мережі, тому якщо товаровиробник має на меті бути там представленим, то для підтвердження якості продукції, він обов'язково повинен сертифікувати свою продукцію.

Таким чином, сертифікація – це документальне підтвердження відповідності певної продукції визначеним вимогам, конкретним стандартам чи технічним умовам. Процес сертифікації нової продукції – це певний комплекс заходів, проведених із метою підтвердження шляхом пред'явлення сертифікату відповідності того, що продукція відповідає визначеним стандартам або вимогам іншої нормативно-технічної документації.

Облік із податку на прибуток ведеться за правилами бухгалтерського обліку. Відносно ПДВ, то тут, при придбанні товарів або послуг, підприємство відображає ПК за наявності підтверджуючої податкової накладної, зареєстрованої в ЄРПН.

Таким чином, витрати на дослідження та розробки враховують у складі інших операційних витрат, а витрати на рекламні та маркетингові заходи – у складі витрат на збут.

Сума вхідного ПДВ за витратами на проведення досліджень, маркетингових і рекламних заходів включається до складу податкового кредиту за наявності податкової накладної.

Проведення розробок нової продукції власними силами господарюючого суб'єкта є можливим лише в тому випадку, коли в нього в наявності та розпорядженні є належна інтелектуальна та матеріальна база. В іншому випадку, суб'єкт може залучити до виконання таких робіт сторонню організацію з одночасним укладенням з нею договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт.

Слід зазначити, що НА в обліку зачасту визнають технічні умови, які розроблені на новий вид продукції. Проте заради справедливості слід

зазначити, що наявна й інша позиція відносно статусу технічних умов, оскільки зовсім не всі їх вважають об'єктом авторського права[27].

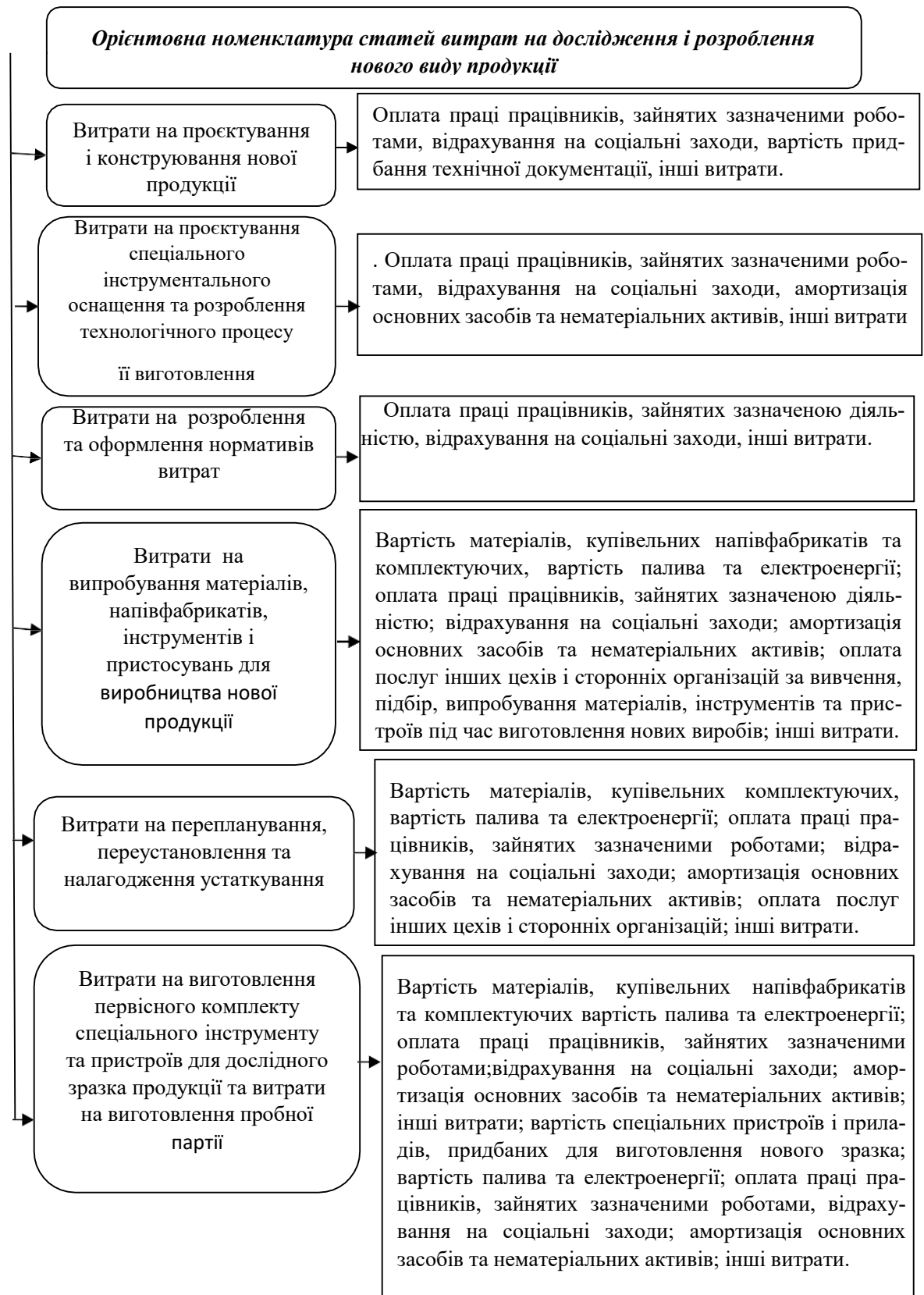

Рис. 1. Орієнтовна номенклатура статей витрат на дослідження і розроблення нового виду продукції

За такого підходу, технічні умови (ТУ), слід розцінювати як робочу технічну документацію. Так, спочатку всі витрати на створення НА накопичуються за Д-т 154 субрахунку, а вже після завершення процесу розробки нового продукту та створення нового НА, його вартість підлягає списанню кореспонденцією:

- Д-т 124 К-т 154 – в тому випадку, якщо підприємство визначає право на об'єкти промислової власності;
- Д-т 125 К-т 154 – в тому разі, якщо у процесі розробки було оформлено технічні умови (ТУ) на продукцію, яким не було надано статусу комерційної таємниці.

На нашу думку, технічні умови було б доречніше обліковувати не в загальній масі об'єктів промислової власності з використанням 124 субрахунку, а саме – як об'єкти авторського права через застосування 125 субрахунку. На противагу такого факту, що технічні умови є об'єктом авторських прав, право власності на який повністю належать підприємству, на ресурси якого вони були створені, вказують частина 3 ст. 16 Закону України «Про стандартизацію» [28] та ДСТУ 1:3:2004[29].

До речі, нашу думку підтверджують і суди[30]. Причому, з усієї наявної різноманітності об'єктів авторського права, технічні умови, на нашу думку, є найближчими до літературних письмових творів, наділених науковим або технічним змістом, про що свідчить пункт 1, частини 1 статті 8 ЗУ «Про авторські права» [31].

Одночасно про те, що подібні об'єкти є творами говорить і судова практика[32].

Також слід пам'ятати, що авторське право на твір виникає в результаті фіксації факту його створення, а для виникнення та реалізації авторського права реєстрація твору або ж будь-яке інше спеціальне оформлення та будь-які інші формальності не вимагаються. Хоча кращим виходом, звичайно є, оформлення права на подібний твір, наприклад, свідоцтвом, для чого слід керуватися Порядком державної реєстрації авторського права [33].

Т.Г. Камінська та Л.Г. Шатковська виділяють такі об'єкти та зміст обліку витрат у процесі сертифікації продукції:

- 1) облік оплати робіт, пов'язаних із сертифікацією, яку здійснює замовник (підприємство-виробник);
- 2) облік матеріальних затрат відповідно до договору на виконання робіт із сертифікації;
- 3) облік витрат, пов'язаних із розглядом апеляцій щодо рішень виконавця сертифікації;
- 4) облік отримання та наявності документації із сертифікації, а саме сертифікату відповідності продукції або свідоцтва;
- 5) облік наявності та руху сертифікованої продукції;
- 6) облік витрат із технологічного нагляду [34, с. 24].

У вітчизняному бухгалтерському обліку витрат на сертифікацію застосовують такі підходи:

- відображення у складі витрат звітного періоду;
- капіталізація витрат і визнання сертифікату якості нематеріальним активом; віднесення до витрат майбутніх періодів із подальшим списанням на витрати діяльності.

Якщо витрати на сертифікацію у бухгалтерському обліку стосуються конкретного виду продукції, витрати відображають у складі собівартості продукції: Дт 23 «Виробництво» Кт 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» або 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

У разі обов'язкової сертифікації імпортованих товарів витрати відносять до їх первісної вартості: Дт 28 «Товари» Кт 631 або 685.

У податковому обліку витрати на сертифікацію включають до складу податкових витрат платника податків у складі загальновиробничих витрат.

Вартість послуг уповноважених органів із сертифікації підлягає оподаткуванню ПДВ.

Передачу зразків продукції або товарів для проведення сертифікації оформляють документально. Оскільки нормативно не затверджено форму

документа, підприємству доцільно самостійно розробити бланк такого документа, як «Акт передачі зразків для проведення сертифікації», та прописати умови його використання в наказі про облікову політику підприємства.

Висновки до першого розділу

Вплив нових інформаційних технологій на розвиток бухгалтерського обліку на практиці став помітним з початку дев'яностих років XX століття, однак ще задовго до цього періоду питання цього впливу неодноразово ставали темою наукових досліджень та дискусій.

Слід наголосити на тому, що концептуальні основи нової парадигми були закладені в 20-40-х роках XX століття. В той період в усьому світі, в тому числі і в Україні було відмічено спалах наукової творчості. Система діючої тоді індустріальної цивілізації показала неефективність і обмеженість по закінченню першої світової війни і кризи 29-33 рр. XX століття, що призвело до необхідності формування нового соціокультурного ладу.

Провідну роль в наукових дослідженнях відіграють уявлення про майбутнє людства, які визначають цільову орієнтацію і результати всіх наукових доробок. Це знаходить своє відображення і в інноваційних проектах, і в науково-популярних, і навіть в художніх творах.

З кінця 1950-х рр. в економічній науці розпочинається період теоретичного переосмислення технічних і технологічних перетворень і інновацій в розвитку суспільно-економічної системи, що супроводжується черговим зростанням наукових публікацій з питань науково-технічного прогресу та проблем інноваційної діяльності. Щодо наукової літератури того періоду, то в ній спостерігається розвиток різних теорій інновацій і освоєння нових продуктів, які кожна по-своєму трактували причини їх виникнення, роль і ефекти впливу на розвиток економіки і суспільства, динаміку та механізм їх поширення.

Характерним є те, що найбільше поширення отримали неокласична теорія інновацій, в межах якої було розроблено за багато різноманітних підходів та еволюційна теорія економічного розвитку, а також такі теорії інновацій, як теорія самоорганізації і теорія синергетики.

В бухгалтерському обліку витрати на освоєння виробництва відображаються на 39 рахунку у складі витрат майбутніх періодів; витрати на дослідження та розробки враховують у складі інших операційних витрат, а витрати на рекламні та маркетингові заходи – у складі витрат на збут.

Після початку серійного випуску нової продукції протягом установленого підприємством строку за конкретним визначеним методом вони списуються на загальновиробничі витрати із складанням проведення Д-т 91 К-т 39.

На підставі проведеного дослідження конкретної нормативної бази, ми прийшли до такої думки, що технічні умови було б доречніше обліковувати не в загальній масі об'єктів промислової власності з використанням 124 субрахунку, а саме – як об'єкти авторського права через застосування 125 субрахунку. На противагу такого факту, що технічні умови є об'єктом авторських прав, право власності на який повністю належать підприємству, на ресурси якого вони були створені, вказують частина 3 ст. 16 Закону України «Про стандартизацію» та ДСТУ 1:3:2004.

З усієї наявної різноманітності об'єктів авторського права, технічні умови, на нашу думку, є найближчими до літературних письмових творів, наділених науковим або технічним змістом. Також слід пам'ятати, що авторське право на твір виникає в результаті фіксації факту його створення, а для виникнення та реалізації авторського права реєстрація твору або ж будь-яке інше спеціальне оформлення та будь-які інші формальності не вимагаються. Хоча кращим виходом, звичайно є, оформлення права на подібний твір, наприклад, свідоцтвом, для чого слід керуватися Порядком державної реєстрації авторського права.

Облік із податку на прибуток ведеться за правилами бухгалтерського обліку. Відносно ПДВ, то тут, при придбанні товарів або послуг, підприємство відображає ПК за наявності підтверджуючої податкової накладної, зареєстрованої в ЄРПН. Сума вхідного ПДВ за витратами на проведення досліджень, маркетингових і рекламних заходів включається до складу податкового кредиту за наявності податкової накладної.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «ОДЕСАКАБЕЛЬ»

1.1 Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Одесакабель»

Історія ПАТ «Одесакабель» розпочинається у 1949 році, коли було створено завод. За період свого функціонування компанія стала безумовним лідером серед виробників кабелів зв'язку в Україні та одним з найвідоміших, провідних заводів з виробництва кабелів у країнах Східної Європи.

Повна назва підприємства: Публічне акціонерне товариство «Одеський кабельний завод «Одесакабель». Юридична адреса підприємства зареєстрована наступна: Україна, 65102, Одеська область, місто Одеса, Суворовський район, Миколаївська дорога, будинок 144. Дата заснування зафіксована 04.01.1996 року.

Директором ПАТ «Одесакабель» є Іоргачов Дмитро Васильович. Код підприємства в ЄДРПОУ – 05758730.

Статутний капітал підприємства становить 14 млн грн. основний вид діяльності відповідає коду 27.31 «Виробництво волоконно-оптичних кабелів». Власниками підприємства є акціонери згідно реєстру власників іменних цінних паперів, що є засновниками і їх доля в статутному капіталі 100%, тобто 14 млн грн. Кінцевий бенефіціарний власник у ПАТ «Одесакабель» відсутній.

Оскільки досліджуване підприємство є спеціалістом по виробництву телекомунікаційних кабелів, воно освоїло та випускає доволі широкий асортимент мідних і волоконно-оптичних кабелів зв'язку, радіочастотних, цифрових, а також LAN-кабелів, на які завжди є попит упродовж останніх десятиліть і номенклатурний асортимент яких є найрізноманітнішим в країнах Європейського Союзу. Окрім того, ПАТ «Одесакабель» нині пропонує своїм споживачам широкий асортимент силових кабелів, проводів, шнурів різного призначення.

ПАТ «Одесакабель» увесь час продовжує успішно розвиватися і освоювати нові інноваційні напрямки та займає по ним перші сходинки. Так,

за останні роки компанія впровадила низку новачій, серед яких слід відмітити виробництво нагрівальних кабелів, які є базовою основою системи «тепла підлога». Щодо загальної номенклатури заводу, то вона налічує наразі більш ніж 10 000 маркорозмірів.

Вже доволі багато років основним пріоритетом у розвитку ПАТ «Одесакабель» є випуск високоякісної продукції в поєднанні з конкурентоздатними цінами, що стало для підприємства запорукою його привабливості на ринку.

Слід наголосити на тому, що на ПАТ «Одесакабель» розроблена і впроваджена в дію інтегрована система менеджменту, яка охоплює в собі наступні системи :

- систему менеджменту якості по ДСТУ ISO 9001:2009;
- систему екологічного управління по ДСТУ ISO 14001:2015;
- систему управління безпекою та гігієною праці по ДСТУ ISO OHSAS 18001:2010.

Наявність і активне використання таких систем менеджменту підтверджено наявністю у ПАТ «Одесакабель» діючих сертифікатів, виданих як національними, так і міжнародними акредитованими органами, що підтверджують створення на досліджуваному підприємстві систем менеджменту, які постійно удосконалюються і дозволяють поліпшувати результати діяльності та забезпечувати основу стійкого розвитку досліджуваного підприємства.

Щодо споживачів продукції ПАТ «Одесакабель», то серед них є господарюючі суб'єкти, які функціонують в галузях телекомунікацій, енергетики, будівництва, машинобудування, гірничодобувної та інших галузей. Серед вітчизняних споживачів продукції компанії виділяються найбільші оператори зв'язку, а саме: «Укртелеком», «Водафон», «Київстар», «Інтертелеком» та група компаній «Вега», а також атомні електростанції, «Укрзалізниця», «Укртрансфанта», «Нафтогаз», «Криворіжсталь» та інші.

Також, для зручності обслуговування клієнтів у шести містах України сформовано представницьку мережу ПАТ «Одесакабель». Отже, компанія не лише задовольняє потреби внутрішнього ринку України в кабельній продукції, але й доволі успішно її експортує. Так, за 2018 рік експорт заводу становив близько 32% в загальному експорті компанії.

На ПАТ «Одесакабель» створено власну мережу магістральних волоконно-оптичних ліній зв'язку, з виробництва кабелів для локальних обчислювальних мереж та коаксіальних кабелів, абсолютно сучасного LAN-кабелю для оснащення комп'ютерів, алюмінієвих кабелів зв'язку, проводів установочних та шлангових, кабелів міського телефонного зв'язку. Сучасна продукція ПАТ «Одесакабель» спроможна конкурувати з продукцією провідних світових виробників. Також ПАТ «Одесакабель» плідно співпрацює з представниками японських телекомунікаційних фірм “Fudjikura” та “Kanematsu Corp”.

За даними з податкових реєстрів України завод ПАТ «Одесакабель» стоїть на обліку в органах доходів і зборів; також зафіксовано, що по реєстру «Узнай більше про свого бізнес-партнера» станом на 09.06.2022 р. не має податкового боргу.

Також ПАТ «Одесакабель» є платником ПДВ і станом на 25.05.2022 р. має свідоцтво платника ПДВ за № 057587315013. Свідоцтво діюче.

За даними фінансової звітності завод має такі результати діяльності за 2020 рік, які відображені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Показники діяльності ПАТ «Одесакабель» за 2020 рік, грн

Дохід	1 749 158 000
Чистий прибуток	-27 104 000
Активи	1 262 637 000
Зобов'язання	849 956 000

Також у ПАТ «Одесакабель» зареєстровано 10 торгових марок, 23 одиниці автотранспортних засобів у користуванні та 17 ліцензій.

Підприємство є великим платником податків, оскільки включене в Реєстр великих платників податків. Реєстраційна справа підприємства знаходиться в Юридичному департаменті Одеської міської ради.

На 31 грудня 2020 року акціонерний капітал ПАТ «Одесакабель» представлений так, як наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Акціонерний капітал ПАТ «Одесакабель»

	31.12.2019			31.12.2020		
	Кількість акціонерів	Кількість акцій	Частка, %	Кількість акціонерів	Кількість акцій	Частка, %
Фізичні особи	9874	35601430	63,57	9874	35601430	63,57
Юридичні особи	15	20398570	36,43	15	20398570	36,43
Усього	9889	56000000	100	9889	56000000	100

Засновником товариства є Фонд державного майна.

Щодо чисельності найманих працівників, то у 2020 році середня їх кількість становила 1003 працівника, що на 2 працівника більше ніж у 2019 році (1001 працівник).

2.2 Аналіз фінансового стану ПАТ «Одесакабель»

Оцінимо фінансовий стан ПАТ «Одесакабель» за допомогою скоригованої моделі з використанням вибірових даних Балансу і звіту про фінансові результати. В таблиці 2.3 наведено вибірові дані балансу ПАТ «Одесакабель».

Таблиця 2.3

Вибіркові дані Балансу ПАТ «Одесакабель» за 2020-2021 рр, тис. грн

Актив	2020 р.	2021
I. Необоротні активи	305 095	331 518
II. Оборотні активи	502 846	441 122
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	-	-
Пасив	807 941	772 640
I. Власний капітал	446764	390 548
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	94400	100 600
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	266777	281 492
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	-	-
Баланс	807 941	772 640

Вибіркові дані із Звіту про фінансові результати ПАТ «Одесакабель» наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Вибіркові дані із Звіту про фінансові результати ПАТ «Одесакабель» за 2020-2021 рр.

Стаття	2020 р.	2021
Чистий фінансовий результат -прибуток	79459	81824

Визначимо необхідні для проведення аналізу фінансові показники. Так,

- рентабельність власного капіталу ПАТ «Одесакабель» :

$$79459000 \times 100 / ((390548000 + 446764000)/2) = 18,9\%;$$

- коефіцієнт поточної ліквідності:

$$441122000 / (100600000 + 281492000) = 1,15;$$

- коефіцієнт фінансової автономії:

$$390\,548\,000 / 772\,640\,000 = 0,5.$$

Таким чином, з допомогою отриманих коефіцієнтів ми можемо визначити до якого класу відноситься ПАТ «Одесакабель». Узагальнююча оцінка фінансової стійкості заводу наведена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Узагальнююча оцінка фінансової стійкості ПАТ «Одесакабель»

Показник	Фактичний рівень показника	Кількість балів
Рентабельність власного капіталу	18,9	33,4
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,15	2,5
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,5	12,1
Разом	-	4,8

Як можна побачити з таблиці 2.5, підсумкова сума балів перебуває у проміжку між 64 та 35, а це свідчить про те, що за ступенем ризику банкрутства ПАТ «Одесакабель» відноситься до 3 класу.

Бали обчислимо відповідно до класифікації підприємств на основі показників фінансової стійкості на підставі розрахунку показника рентабельності власного капіталу.

Обчислюємо крок – як відбувається зміна балів у цьому класі:

$$(34,9 - 20) / (19,9 - 10) = 14,9/9,9 = 1,5.$$

Віднімаємо від найбільшого показника у цьому класі отриманий нами показник:

$$19,9 - 18,9 = 1.$$

Далі, віднімаємо від максимальної кількості балів для цього класу попередній показник, помножений на крок:

$$34,9 - 1 \times 1,5 = 33,4.$$

Для відображення отриманих результатів проведеного аналізу фінансового стану ПАТ «Одесакабель», на підставі даних фінансової звітності заводу, ми провели деякі розрахунки. Отже, узагальнені результати експрес-аналізу фінансового стану ПАТ «Одесакабель» за 2019-2021 роки, та отримані в результаті нього результати, наведені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Результати експрес-аналізу фінансового стану ПАТ «Одесакабель» за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Прогноз можливих змін
1. Неплатежі, тис. грн.	806	846	1240	В зв'язку з військовим станом, перебування території заводу в зоні активних бойових дій та значний рівень інфляції, матиме тенденцію до зростання на 10-20%
2. Коефіцієнт незалежності	0,865	0,855	0,843	ПАТ «Одесакабель» залишатиметься незалежною
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,878	0,876	0,857	ПАТ «Одесакабель» залишатиметься фінансово-стійкою
4. Коефіцієнт ділової активності	0,846	0,783	0,569	ПАТ «Одесакабель» суттєво зменшила ділову активність через складну військову ситуацію в країні
5. Коефіцієнт ефективності використання	0,033	0,034	0,037	Цей показник збільшився за досліджуваний період на 0,001-0,004 пункти

фінансових ресурсів				
6. Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	0,043	0,045	0,048	ПАТ «Одесакабель» власні кошти ефективно використовує
7. Загальний коефіцієнт покриття по балансу	28,98	27,12	17,675	Вважаємо, що зменшиться в зв'язку з тим, що у ПАТ «Одесакабель» в досліджуваному періоді з'являється довгострокова дебіторська заборгованість
8. Коефіцієнт участі власних і довгострокових позикових коштів в запасах і витратах	0,874	0,872	0,85	Бачимо, що коефіцієнт дещо зменшився на 0,024 пункти

Отже, проведений нами експрес-аналіз фінансового стану ПАТ «Одесакабель» показав, що за досліджуваний період 2019-2021 рр. поточні зобов'язання компанії мають тенденцію до зростання, а саме - на 434 тис. грн.

Відносно визначених нами значень таких коефіцієнтів, як: незалежності, фінансової стійкості та ділової активності, то можна впевнено стверджувати, що всі вони мають такий результат, який дещо перевищує встановлене нормативне значення 0,5 та майже всі практично наближаються до одиниці, в зв'язку з тим, що є більшими за 0,95. А це, безумовно, є дуже позитивним результатом, оскільки вказує на повну самостійність, незалежність і стійкість ПАТ «Одесакабель», його платоспроможність і досить динамічне функціонування.

ПАТ «Одесакабель» в досліджуваному періоді є рентабельною і беззбитковою, оскільки її власного капіталу в повній мірі вистачає на покриття поточних витрат заводу та дає змогу уникнути від прибігання до довгострокових зобов'язань.

Наступним етапом в проведенні аналізу фінансових показників ПАТ «Одесакабель» є дослідження таких фінансових показників, які характеризують його діяльності більш детально. Результати проведеного аналізу узагальнимо в таблицях 2.7-2.10.

Таблиця 2.7

Показники ліквідності ПАТ «Одесакабель» за період 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021
Коефіцієнт покриття	27,88	26,02	16,58
Коефіцієнт швидкої ліквідності	15,38	12,67	8,28
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	14,32	12,06	7,97
Чистий оборотний капітал, тис. грн	10145	10083	10099

Як бачимо з таблиці 2.7, отримане значення коефіцієнту покриття, або ж коефіцієнту поточної ліквідності свідчить про явну достатність власних ресурсів ПАТ «Одесакабель», які можуть спрямуватися заводом як на оплату його поточних зобов'язань, так і на освоєння виробництва нової продукції. Як видно, отримані коефіцієнт покриття компанії значно перевищує норму - 2, таким чином можна констатувати, що структура балансу ПАТ «Одесакабель» є задовільною, завод платоспроможний, а це свідчить, що йому цілком достатньо власних коштів для повного погашення поточних зобов'язань. Також, як бачимо, на одну гривню отриманих короткострокових зобов'язань у 2021 році припадає 16,58 грн. наявних у заводу активів.

У 2019-2020 рр. коефіцієнт швидкої ліквідності зменшився на (15,38-8,28) 7,1 пункт та на (15,38-12,67) 2,71 пункти у 2020-2021 рр., тобто у ПАТ «Одесакабель» продовжують залишатися такі найбільш ліквідні оборотні засоби такі як: грошові кошти на рахунках, готівка та кредиторська заборгованість.

Відносно отриманого значення показника абсолютної ліквідності заводу у 2019-2020 рр., то бачимо, що воно зменшилося на (14,32-7,97) 6,35 і на (14,32-12,06) 2,26 пункти, що означає наявність досить великої довгострокової

заборгованості, яка сформувалася в періоді діяльності заводу в досліджуваному періоді.

Розраховані значення показника чистого оборотного капіталу за 2019-2021 рр. свідчать про спроможність ПАТ «Одесакабель» сплачувати всі свої поточні зобов'язання та в майбутньому розширювати свою господарську діяльність.

В таблиці 2.8 наведено показники платоспроможності ПАТ «Одесакабель» за 2019-2021 рр.

Таблиця 2.8

Аналіз платоспроможності ТОВ ПАТ «Одесакабель» за 2019-21 рр

Показники	2019	2020	2021
Коефіцієнт платоспроможності	0,955	0,945	0,933
Коефіцієнт фінансування	0,047	0,058	0,072
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,964	0,962	0,94
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,911	0,901	0,879

Як видно із таблиці 2.7, фінансова автономія ПАТ «Одесакабель» від зовнішніх джерел є досить високою у 2019-2021 рр;

- всі одержані розрахункові показники за цей період є суттєво більшими аніж встановлене нормативне значення (норматив $>0,5$), а це свідчить про те, що ПАТ «Одесакабель» є абсолютно фінансово автономним та 100% незалежним від зовнішнього фінансування у досліджуваний період. Проте, як видно, за 2019-2021 рр. значення коефіцієнту платоспроможності на 0,022 пункти.

Коефіцієнт фінансування ПАТ «Одесакабель» в досліджуваний період вказує на позитивну тенденцію незначного збільшення, а саме: на 0,025 пунктів у 2019-2021 рр і на 0,014 пунктів у період 2020-2021 рр.. Це свідчить,

що хоча надходження позичкового капіталу і зафіксовані, але вони були незначними і при цьому, частка власного капіталу залишається незмінною.

Висновки до другого розділу

В другому розділі кваліфікаційної роботи бакалавра було проведено аналіз господарської діяльності та фінансового стану ПАТ «Одесакабель», яке зареєстроване в місті Одеса, Суворовському районі. Дата заснування зафіксована 04.01.1996 року. Директором ПАТ «Одесакабель» є Іоргачов Дмитро Васильович. Код підприємства в ЄДРПОУ – 05758730.

Статутний капітал підприємства становить 14 млн грн. основний вид діяльності відповідає коду 27.31 «Виробництво волоконно-оптичних кабелів». Власниками підприємства є акціонери згідно реєстру власників іменних цінних паперів, що є засновниками і їх доля в статутному капіталі 100%, тобто 14 млн грн. Кінцевий бенефіціарний власник у ПАТ «Одесакабель» відсутній. ПАТ «Одесакабель» увесь час продовжує успішно розвиватися і освоювати нові інноваційні напрямки та займає по ним перші сходинки. Так, за останні роки компанія впровадила низку новацій, серед яких слід відмітити виробництво нагрівальних кабелів, які є базовою основою системи «тепла підлога». Щодо загальної номенклатури заводу, то вона налічує наразі більш ніж 10 000 маркорозмірів.

З'ясовано, що багато років основним пріоритетом у розвитку ПАТ «Одесакабель» є випуск високоякісної продукції в поєднанні з конкурентоздатними цінами, що стало для підприємства запорукою його привабливості на ринку.

Проведений нами експрес-аналіз фінансового стану ПАТ «Одесакабель» показав, що за досліджуваний період 2019-2021 рр. поточні зобов'язання компанії мають тенденцію до зростання, а саме - на 434 тис. грн.

Коефіцієнт фінансування ПАТ «Одесакабель» в досліджуваний період вказує на позитивну тенденцію незначного збільшення, а саме: на 0,025

пунктів у 2019-2021 рр і на 0,014 пунктів у період 2020-2021 рр.. Це свідчить, що хоча надходження позичкового капіталу і зафіксовані, але вони були незначними і при цьому, частка власного капіталу залишається незмінною.

Відносно визначених нами значень таких коефіцієнтів, як: незалежності, фінансової стійкості та ділової активності, то можна впевнено стверджувати, що всі вони мають такий результат, який дещо перевищує встановлене нормативне значення 0,5 та майже всі практично наближаються до одиниці, в зв'язку з тим, що є більшими за 0,95. А це, безумовно, є дуже позитивним результатом, оскільки вказує на повну самостійність, незалежність і стійкість ПАТ «Одесакабель», його платоспроможність і досить динамічне функціонування.

За результатами проведеної інтегральної оцінки було виявлено, що ПАТ «Одесакабель» відноситься до 3 класу за ступенем ризику із існуючих 5 класів, тобто є дещо проблемним. Що лід зробити заводу, для того, щоб поліпшити свій фінансовий стан, то це:

- виключити із числа контрагентів партнерів-дебіторів з високим рівнем ризику;
- використовувати будь-яку можливість оплати дебіторської заборгованості вексями або цінними паперами, оскільки очікування оплати грошовими коштами може обійтися заводу набагато дорожче.

РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОСВОЄННЯ НОВИХ ВИДІВ ПРОДУКЦІЇ НА ПАТ «ОДЕСАКАБЕЛЬ»

1.1 Організація бухгалтерського обліку витрат на освоєння нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель»

Відносно витрат на освоєння нової продукції ПАТ «Одесакабель», то тут слід розглянути деякі обліково-податкові особливості, які притаманні досліджуваному підприємству. Початок серійного виробництва барвників і пігментів, продуктів нафтопереробки, мила та мийних засобів на ПАТ «Одесакабель» розпочинається з освоєння виробництва, під час якого здійснюється відпрацьовування та перевіряється підготовленість технологічного процесу, працівники набувають навичок та опановують практичні прийоми виготовлення нової продукції.

Щодо особливостей періоду освоєння, то упродовж нього ПАТ «Одесакабель» несе витрати на навчання працівників, пускові витрати, пов'язані, із запуском нового конвеєра, його налагодження, обслуговування та інше. Закінчення періоду освоєння передбачає оформлення акту кваліфікаційних випробувань, а згодом починається звичайний серійний випуск продукції.

В бухгалтерському обліку вищезгадані витрати відображаються на 39 рахунку у складі витрат майбутніх періодів. Після початку серійного випуску нової продукції протягом установленого підприємством строку за конкретним визначеним методом вони списуються на загальновиробничі витрати із складанням проведення Д-т 91 К-т 39. Так, наприклад, якщо період один, два та т. п. років, то метод списання обирається рівномірний щомісяця.

Витрати на дослідження, які охоплюють в собі матеріальні витрати та витрати на зарплату бухгалтером ПАТ «Одесакабель» відображаються складанням в обліку проведення:

Д-т 941 Кт 20, 22, 63, 65, 66.

Після чого сума витрат списується на фінансовий результат шляхом складання запису:

Д-т 791 К-т 941.

Всі витрати, оплачені ПАТ «Одесакабель» на рекламу, просування нової продукції на ринку та інші маркетингові витрати відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені і знаходять своє облікове відображення на рахунку 93 в складі збутових витрат.

Щодо витрат на освоєння нових видів продукції заводу, які містять в собі витрати на рекламні та маркетингові заходи, в тому числі витрати на матеріали та зарплату, то в обліку ПАТ «Одесакабель» відображаються проведенням:

Д-т 93 К-т 20, 22, 63, 65, 66

із наступним їх списанням на фінансовий результат складанням облікового запису:

Д-т 791 К-т 93.

Протягом звітного періоду ПАТ «Одесакабель» понесло витрати на утримання служби маркетингу, до складу яких увійшли наступні витрати:

- зарплата з нарахуваннями працівників;
- амортизація приміщення служби, меблів, комп'ютерної техніки;
- комунальні послуги та інші витрати на загальну суму 92 тис. грн. Крім

того було сплачене ПДВ в сумі 6 тис. грн. У звітному періоді служба займалася розробкою нової продукції ПАТ «Одесакабель», що включала пошук ідей, розробку концепції продукції та маркетингової стратегії, аналіз проекту. Окрім цього, від рекламного агентства були отримані рекламні послуги із просування нової продукції на суму 12 тис. грн, враховуючи ПДВ – 2 тис. грн. Облік цих операцій на ПАТ «Одесакабель» ведеться так, як відображено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Облік операцій з освоєння нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель»

Зміст операції	Первинні документи	Бухгалтерський облік		
		Д-т	К-т	Сума
1. понесено витрати на утримання служби маркетингу	Відомість типової форми № П-6, відомість нарахування амортизації, типова форма № М-4	93	13, 20, 377, 65, 66	92000
2. Відображено податковий кредит з ПДВ	Податкова накладна	641	377	6000
3. Отримано рекламні послуги	Акт наданих послуг	93	631	10000
4. Відображено податковий кредит з ПДВ	Податкова накладна	641		2000
5. Оплачено рекламні послуги	Платіжне доручення	631	311	12000
6. Віднесено на фінансовий результат витрати на збут	Регістри бухгалтерського обліку	791	93	102000

Коли ПАТ «Одесакабель» планувало випуск нового виду продукції, то основна частина робіт із його розробки проводилася силами конструкторського бюро підприємства, проте деякі види робіт виконувалися контрагентами. В результаті розробки підприємство запатентувало винахід, який відповідає критеріям визнання НА. Бухгалтерський і податковий облік цих операцій відображено в таблиці 3.2.

Облік операцій з розробки нового продукту на ПАТ «Одесакабель»

Зміст операції	Первинні документи	Бухгалтерський облік		
		Д-т	К-т	Сума
1. Нараховано зарплату працівникам, Зайнятим розробкою конструкторської документації, та ЄСВ на неї	Відомість типової форми № П-6,	154	651, 661	72000
2. Відображено витрати на амортизацію та матеріали, понесені в процесі розробки документації	Відомість нарахування амортизації, типова форма № М-4	154	13, 20, 22	13200
3. Перераховано передоплату СКБ «Молнія»	Платіжне доручення	371	311	24000
4. Відображено податковий кредит із ПДВ	Податкова накладна	641	644	4000
5. Отримано послуги з розробки від СКБ «Молнія»	Акт наданих послуг	154	631	20000
6. Відображено зарахування заборгованостей	Бухгалтерська довідка	631	371	24000
7. Відображено розрахунки за ПДВ		644	631	4000
8. Відображено витрати на збір за подання заявки на винахід	Виписка банку	154	311	1350
9. Визнано в обліку НВП «Океан» нематеріальний актив	Типова форма № НА-1	124	154	106550

В 2019 році сума витрат, понесених ПАТ «Одесакабель» на освоєння продукції, що включали: витрати на навчання працівників, амортизація обладнання, зарплата працівників, нарахування ЄСВ на зарплату, вартість витрачених матеріалів, послуги сторонніх організацій, становила 246 тис. грн, окрім того було сплачене ПДВ в сумі 23 тис. грн. Після закінчення періоду

освоєння було проведено кваліфікаційні випробування та складено відповідний акт. Наказом керівника ПАТ «Одесакабель» встановлено:

- період списання витрат на освоєння продукції – 2 роки;
- метод списання – рівномірний щомісяця.

Протягом першого місяця з початку серійного виробництва продукції на загальновиробничі витрати списано 10 250 грн.:

$$246000/24 \text{ місяця} = 10250 \text{ грн.}$$

В обліку ПАТ «Одесакабель» ці операції відображалися так, як представлено в таблиці 3.3.

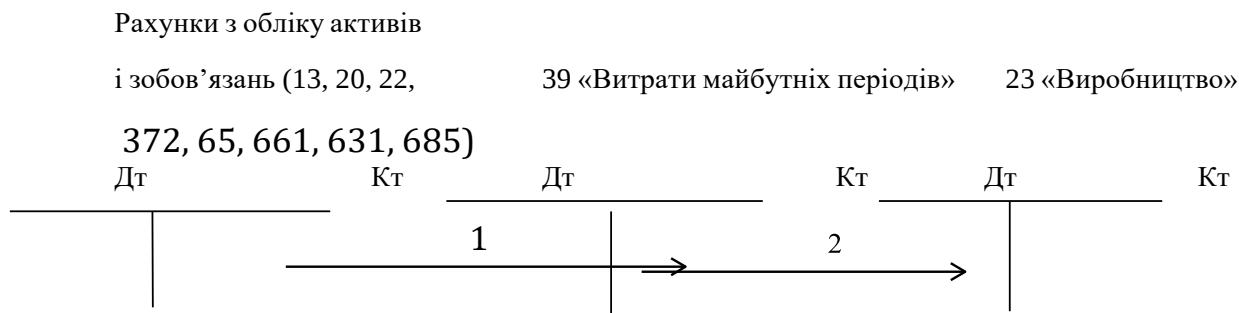
Таблиця 3.3

Облік та списання витрат на освоєння продукції на ПАТ «Одесакабель»

Зміст операції	Первинні документи	Бухгалтерський облік		
		Д-т	К-т	Сума, грн
1. Понесено витрати на освоєння нової продукції	Відомість типової форми № П-6, відомість нарахування амортизації, типова форма № М-4	39	13, 20, 65,66	246000
2. Відображено податковий кредит із ПДВ	Податкова накладна	641	631	23000
3. Списано на ЗВВ щомісячну суму витрат, пов'язаних з освоєнням продукції	Бухгалтерська довідка-розрахунок	91	39	10250

Ознайомившись з обліковою політикою ПАТ «Одесакабель», нами було виявлено конкретні упущення щодо витрат майбутніх періодів. Так, ми вважаємо, що для формування облікової політики щодо вищезазначених витрат доволі важливе значення має їх склад. Так, ПАТ «Одесакабель» у

деяких випадках буває проблематично розмежувати передплати, які знаходять своє відображення на 371 субрахунку і безпосередньо витрати майбутніх періодів, які списуються на 39 рахунок. Схема обліку витрат на освоєння нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель» наведена на рисунку 1.

Зміст господарських операцій:

- 1) відображено виробничі витрати на підготовку й освоєння нової продукції;
- 2) списано витрати майбутніх періодів на виробничі витрати.

Рис. 1. Схема обліку витрат на інновації використанням рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів»

Облікові процедури списання витрат на освоєння нової продукції на ПАТ «Одесакабель» у міру їх виникнення, бухгалтер підприємства відображає у складі поточних витрат за повною вартістю. Ознайомившись з обліковими записами ПАТ «Одесакабель» щодо об'єкту дослідження, ми виявили, що для обліку таких витрат операційної діяльності бухгалтер на практиці використовує чотири таких рахунки:

- 23 «Виробництво»;
- 39 «Витрати майбутніх періодів»;
- 941 «Витрати на дослідження та розробки»;
- 91 «Загальновиробничі витрати».

Понесені ПАТ «Одесакабель» витрати на дослідження та розробки відносяться до складу інших операційних витрат та зменшують фінансовий результат до оподаткування у тому періоді, коли вони були нараховані.

Ми вважаємо, що найбільш зручним для бухгалтера ПАТ «Одесакабель» є ведення обліку витрат на освоєння нової продукції з використанням субрахунку 941.

Задля забезпечення інформаційних потреб системи управління ПАТ «Одесакабель» даними про витрати на інновації, пропонуємо деталізувати субрахунки до рахунків, які використовуються фірмою і розробити рахунки для обліку інноваційних витрат, враховуючи підходи до їх обліку.

Також ми вважаємо, що буде доцільним створення єдиної методики обліку витрат на освоєння нової продукції, яка завжди сприятиме забезпеченню достовірності інформації, систематичному виявленню резервів для зменшення витрат, підвищенню аналітичності інформації.

У зв'язку з відсутністю рекомендацій щодо відображення в обліку витрат на інновації узагальнимо методику їх обліку за різними підходами та представимо для використання у практичній діяльності ПАТ «Одесакабель».

Підхід 1. Облік списання витрат на інновації, пов'язаних зі створенням нових видів продукції (товарів, робіт, послуг) у міру їх виникнення, не передбачає прямої капіталізації; їх відображають у складі поточних витрат у повній вартості (рис. 2).

Зібрані на витратних рахунках (23 «Виробництво», 941 «Витрати на дослідження і розробки») витрати на інновації відносяться до собівартості продукції або фінансових результатів в одному звітному періоді.

Рис. 2 Схема обліку витрат на інновації з використанням рахунку

91 «Загальновиробничі витрати»

Зміст господарських операцій:

- 1) відображено витрати на вдосконалення технології й організації виробництва;
- 2) відображено списання витрат на собівартість продукції (товарів, робіт, послуг) та нерозподіленої частини витрат на інновації.

Підхід 2. Накопичення інформації про витрати на підготовку й освоєння виробництва

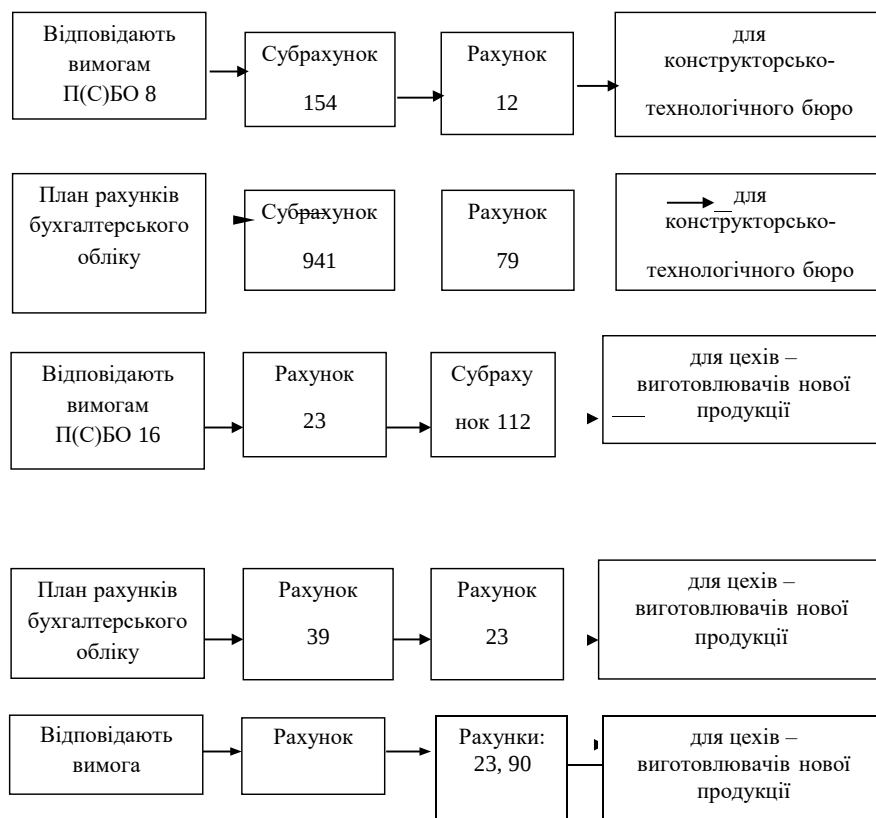

Рис. 3. Відображення витрат на створення нового продукту в складі операційної діяльності ПАТ «Одесакабель»

Отже, як бачимо, впровадження нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель» відбувається через капітальні інвестиції та операційну діяльність. Результати проведеного нами дослідження бухгалтерського і податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції підтвердили наступне:

1. На субрахунку 941 ПАТ «Одесакабель» обліковуються ті витрати на дослідження та розробки, які взагалі не відповідають критеріям визнання їх нематеріальними активами;
2. На етапах виготовлення дослідних зразків та їх подальшого випробування, облік ведеться на 23 рахунку, а саме субрахунку «Допоміжне виробництво», в зв'язку з тим, що їх виконання здійснюється цехами-виробниками;
3. Оскільки ПАТ «Одесакабель» для обліку інноваційних витрат використовує затверджений Планом рахунків 941 субрахунок, то вважаємо доцільним є розробка методичних рекомендацій з їх обліку, що забезпечить дотримання єдиної методики обліку витрат інноваційної діяльності;
4. З метою уникнення розкиданості та розпорошеності витрат на освоєння нових видів продукції та їх систематизації, в системі рахунків пропонуємо ввести транзитний рахунок «Витрати на освоєння нової продукції», який, слід зазначити, не є задіяним у діючому Плані рахунків.

Так, за дебетом цього рахунку упродовж досліджуваного періоду бухгалтером ПАТ «Одесакабель» буде обліковуватися накопичення інноваційних, а за кредитом – їх списання. Також до цього рахунка пропонуємо відкривати субрахунки, враховуючи специфіку об'єктів інноваційної діяльності.

Надалі, починаючи з наступного місяця, за тим, в якому новий продукт було введено в експлуатацію, ПАТ «Одесакабель» щомісяця нараховує його амортизацію проведенням:

Д-т 23, 91 – К-т 13.

Щодо податку на прибуток, то тут, оскільки ПАТ «Одесакабель» є великим платником податку, то у нього податковий облік цього податку не обмежується правилами бухгалтерського обліку, тому для його розрахунку бухгалтеру доводиться коригувати бухгалтерський фінансовий результат на

суми податкових різниць. Тобто, врешті-решт, на об'єкт оподаткування ПАТ «Одесакабель» впливає тільки амортизація, визнана за податковими правилами. Тобто наше підприємство змушене ввести окремий податковий облік операцій з нематеріальними активами. В зв'язку з цим, при здійсненні зарахування НА до складу активів, підприємству не слід забувати сформувати його первісну вартість у податковому обліку, а також визначитися з податковим методом нарахування його амортизації та встановити строки її нарахування для цілей оподаткування.

Висновки до третього розділу

Ознайомившись з обліковою політикою ПАТ «Одесакабель», нами було виявлено конкретні упущення щодо витрат майбутніх періодів. Так, ми вважаємо, що для формування облікової політики щодо вищезазначених витрат доволі важливе значення має їх склад. Так, ПАТ «Одесакабель» у деяких випадках буває проблематично розмежувати передплати, які знаходять своє відображення на 371 субрахунку і безпосередньо витрати майбутніх періодів, які списуються на 39 рахунок.

Ми вважаємо, що найбільш зручним для бухгалтера ПАТ «Одесакабель» є ведення обліку витрат на освоєння нової продукції з використанням субрахунку 941.

Задля забезпечення інформаційних потреб системи управління ПАТ «Одесакабель» даними про витрати на інновації, пропонуємо деталізувати субрахунки до рахунків, які використовуються фірмою і розробити рахунки для обліку інноваційних витрат, враховуючи підходи до їх обліку.

Також ми вважаємо, що буде доцільним створення єдиної методики обліку витрат на освоєння нової продукції, яка завжди сприятиме забезпеченню достовірності інформації, систематичному виявленню резервів для зменшення витрат, підвищенню аналітичності інформації.

Отже, як бачимо, впровадження нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель» відбувається через капітальні інвестиції та операційну діяльність. Результати проведеного нами дослідження бухгалтерського і податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції підтвердили наступне:

- На субрахунку 941 ПАТ «Одесакабель» обліковуються ті витрати на дослідження та розробки, які взагалі не відповідають критеріям визнання їх нематеріальними активами;
- На етапах виготовлення дослідних зразків та їх подальшого випробування, облік ведеться на 23 рахунку, а саме субрахунку «Допоміжне виробництво», в зв'язку з тим, що їх виконання здійснюється цехами-виробниками;
- Оскільки ПАТ «Одесакабель» для обліку інноваційних витрат використовує затверджений Планом рахунків 941 субрахунок, то вважаємо доцільним є розробка методичних рекомендацій з їх обліку, що забезпечить дотримання єдиної методики обліку витрат інноваційної діяльності;
- З метою уникнення розкиданості та розпорошеності витрат на освоєння нових видів продукції та їх систематизації, в системі рахунків пропонуємо ввести транзитний рахунок «Витрати на освоєння нової продукції», який, слід зазначити, не є задіяним у діючому Плані рахунків.

Так, за дебетом цього рахунку упродовж досліджуваного періоду бухгалтером ПАТ «Одесакабель» буде обліковуватися накопичення інноваційних, а за кредитом – їх списання. Також до цього рахунка пропонуємо відкривати субрахунки, враховуючи специфіку об'єктів інноваційної діяльності.

Також ПАТ «Одесакабель» повинне визначити та зафіксувати в обліковій політиці перелік і склад калькуляційних статей виробничої собівартості нового продукту. Планові калькуляції можуть слугувати базою для

обґрунтування відпускної ціни на продукцію в спорах з контролюючими органами.

Щодо податку на прибуток, то тут, оскільки ПАТ «Одесакабель» є великим платником податку, то у нього податковий облік цього податку не обмежується правилами бухгалтерського обліку, тому для його розрахунку бухгалтеру доводиться коригувати бухгалтерський фінансовий результат на суми податкових різниць. Тобто, врешті-решт, на об'єкт оподаткування ПАТ «Одесакабель» впливає тільки амортизація, визнана за податковими правилами. Тобто наше підприємство змушене ввести окремий податковий облік операцій з нематеріальними активами. В зв'язку з цим, при здійсненні зарахування НА до складу активів, підприємству не слід забувати сформулювати його первісну вартість у податковому обліку, а також визначитися з податковим методом нарахування його амортизації та встановити строки її нарахування для цілей оподаткування.

ВИСНОВКИ

Вплив нових інформаційних технологій на розвиток бухгалтерського обліку на практиці став помітним з початку дев'яностих років XX століття, однак ще задовго до цього періоду питання цього впливу неодноразово ставали темою наукових досліджень та дискусій.

Слід наголосити на тому, що концептуальні основи нової парадигми були закладені в 20-40-х роках XX століття. В той період в усьому світі, в тому числі і в Україні було відмічено спалах наукової творчості. Система діючої тоді індустріальної цивілізації показала неефективність і обмеженість по закінченню першої світової війни і кризи 29-33 рр. XX століття, що призвело до необхідності формування нового соціокультурного ладу.

Провідну роль в наукових дослідженнях відіграють уявлення про майбутнє людства, які визначають цільову орієнтацію і результати всіх наукових доробок. Це знаходить своє відображення і в інноваційних проектах, і в науково-популярних, і навіть в художніх творах.

З кінця 1950-х рр. в економічній науці розпочинається період теоретичного переосмислення технічних і технологічних перетворень і інновацій в розвитку суспільно-економічної системи, що супроводжується черговим зростанням наукових публікацій з питань науково-технічного прогресу та проблем інноваційної діяльності. Щодо наукової літератури того періоду, то в ній спостерігається розвиток різних теорій інновацій і освоєння нових продуктів, які кожна по-своєму трактували причини їх виникнення, роль і ефекти впливу на розвиток економіки і суспільства, динаміку та механізм їх поширення.

Характерним є те, що найбільше поширення отримали неокласична теорія інновацій, в межах якої було розроблено забагато різноманітних підходів та еволюційна теорія економічного розвитку, а також такі теорії інновацій, як теорія самоорганізації і теорія синергетики.

З усієї наявної різноманітності об'єктів авторського права, технічні умови, на нашу думку, є найближчими до літературних письмових творів, наділених науковим або технічним змістом. Також слід пам'ятати, що авторське право на твір виникає в результаті фіксації факту його створення, а для виникнення та реалізації авторського права реєстрація твору або ж будь-яке інше спеціальне оформлення та будь-які інші формальності не вимагаються. Хоча кращим виходом, звичайно є, оформлення права на подібний твір, наприклад, свідоцтвом, для чого слід керуватися Порядком державної реєстрації авторського права.

Облік із податку на прибуток ведеться за правилами бухгалтерського обліку. Відносно ПДВ, то тут, при придбанні товарів або послуг, підприємство відображає ПК за наявності підтверджуючої податкової накладної, зареєстрованої в ЄРПН. Сума вхідного ПДВ за витратами на проведення досліджень, маркетингових і рекламних заходів включається до складу податкового кредиту за наявності податкової накладної.

В бухгалтерському обліку витрати на освоєння виробництва відображаються на 39 рахунку у складі витрат майбутніх періодів; витрати на дослідження та розробки враховують у складі інших операційних витрат, а витрати на рекламні та маркетингові заходи – у складі витрат на збут.

Після початку серійного випуску нової продукції протягом установленого підприємством строку за конкретним визначенням методом вони списуються на загальновиробничі витрати із складанням проведення Д-т 91 К-т 39.

Облік із податку на прибуток ведеться за правилами бухгалтерського обліку. Відносно ПДВ, то тут, при придбанні товарів або послуг, підприємство відображає ПК за наявності підтверджуючої податкової накладної, зареєстрованої в ЄРПН. Сума вхідного ПДВ за витратами на проведення досліджень, маркетингових і рекламних заходів включається до складу податкового кредиту за наявності податкової накладної.

В другому розділі кваліфікаційної роботи бакалавра було проведено

аналіз господарської діяльності та фінансового стану ПАТ «Одесакабель», яке зареєстроване в місті Одеса, Суворовському районі. Дата заснування зафіксована 04.01.1996 року. Директором ПАТ «Одесакабель» є Іоргачов Дмитро Васильович. Код підприємства в ЄДРПОУ – 05758730.

Статутний капітал підприємства становить 14 млн грн. основний вид діяльності відповідає коду 27.31 «Виробництво волоконно-оптичних кабелів». Власниками підприємства є акціонери згідно реєстру власників іменних цінних паперів, що є засновниками і їх доля в статутному капіталі 100%, тобто 14 млн грн. Кінцевий бенефіціарний власник у ПАТ «Одесакабель» відсутній. ПАТ «Одесакабель» увесь час продовжує успішно розвиватися і освоювати нові інноваційні напрямки та займає по ним перші сходинки. Так, за останні роки компанія впровадила низку новацій, серед яких слід відмітити виробництво нагрівальних кабелів, які є базовою основою системи «тепла підлога». Щодо загальної номенклатури заводу, то вона налічує наразі більш ніж 10 000 маркорозмірів.

З'ясовано, що багато років основним пріоритетом у розвитку ПАТ «Одесакабель» є випуск високоякісної продукції в поєднанні з конкурентоздатними цінами, що стало для підприємства запорукою його привабливості на ринку.

Проведений нами експрес-аналіз фінансового стану ПАТ «Одесакабель» показав, що за досліджуваний період 2019-2021 рр. поточні зобов'язання компанії мають тенденцію до зростання, а саме - на 434 тис. грн.

Коефіцієнт фінансування ПАТ «Одесакабель» в досліджуваний період вказує на позитивну тенденцію незначного збільшення, а саме: на 0,025 пунктів у 2019-2021 рр і на 0,014 пунктів у період 2020-2021 рр.. Це свідчить, що хоча надходження позичкового капіталу і зафіксовані, але вони були незначними і при цьому, частка власного капіталу залишається незмінною.

Відносно визначених нами значень таких коефіцієнтів, як: незалежності, фінансової стійкості та ділової активності, то можна впевнено стверджувати, що всі вони мають такий результат, який дещо перевищує встановлене

нормативне значення 0,5 та майже всі практично наближаються до одиниці, в зв'язку з тим, що є більшими за 0,95. А це, безумовно, є дуже позитивним результатом, оскільки вказує на повну самостійність, незалежність і стійкість ПАТ «Одесакабель», його платоспроможність і досить динамічне функціонування.

За результатами проведеної інтегральної оцінки було виявлено, що ПАТ «Одесакабель» відноситься до 3 класу за ступенем ризику із існуючих 5 класів, тобто є дещо проблемним. Що слід зробити заводу, для того, щоб поліпшити свій фінансовий стан, то це:

- виключити із числа контрагентів партнерів-дебіторів з високим рівнем ризику;
- використовувати будь-яку можливість оплати дебіторської заборгованості векселями або цінними паперами, оскільки очікування оплати грошовими коштами може обійтися заводу набагато дорожче.

Ознайомившись з обліковою політикою ПАТ «Одесакабель», нами було виявлено конкретні упущення щодо витрат майбутніх періодів. Так, ми вважаємо, що для формування облікової політики щодо вищезазначених витрат доволі важливе значення має їх склад. Так, ПАТ «Одесакабель» у деяких випадках буває проблематично розмежувати передплати, які знаходять своє відображення на 371 субрахунку і безпосередньо витрати майбутніх періодів, які списуються на 39 рахунок.

Ми вважаємо, що найбільш зручним для бухгалтера ПАТ «Одесакабель» є ведення обліку витрат на освоєння нової продукції з використанням субрахунку 941.

Задля забезпечення інформаційних потреб системи управління ПАТ «Одесакабель» даними про витрати на інновації, пропонуємо деталізувати субрахунки до рахунків, які використовуються фірмою і розробити рахунки для обліку інноваційних витрат, враховуючи підходи до їх обліку.

Також ми вважаємо, що буде доцільним створення єдиної методики обліку витрат на освоєння нової продукції, яка завжди сприятиме

забезпеченню достовірності інформації, систематичному виявленню резервів для зменшення витрат, підвищенню аналітичності інформації.

Отже, як бачимо, впровадження нових видів продукції на ПАТ «Одесакабель» відбувається через капітальні інвестиції та операційну діяльність. Результати проведеного нами дослідження бухгалтерського і податкового обліку витрат на освоєння нових видів продукції підтвердили наступне:

- На субрахунку 941 ПАТ «Одесакабель» обліковуються ті витрати на дослідження та розробки, які взагалі не відповідають критеріям визнання їх нематеріальними активами;
- На етапах виготовлення дослідних зразків та їх подальшого випробування, облік ведеться на 23 рахунку, а саме субрахунку «Допоміжне виробництво», в зв'язку з тим, що їх виконання здійснюється цехами-виробниками;
- Оскільки ПАТ «Одесакабель» для обліку інноваційних витрат використовує затверджений Планом рахунків 941 субрахунок, то вважаємо доцільним є розробка методичних рекомендацій з їх обліку, що забезпечить дотримання єдиної методики обліку витрат інноваційної діяльності;
- З метою уникнення розкиданості та розпорошеності витрат на освоєння нових видів продукції та їх систематизації, в системі рахунків пропонуємо ввести транзитний рахунок «Витрати на освоєння нової продукції», який, слід зазначити, не є задіяним у діючому Плані рахунків.

Так, за дебетом цього рахунку упродовж досліджуваного періоду бухгалтером ПАТ «Одесакабель» буде обліковуватися накопичення інноваційних, а за кредитом – їх списання. Також до цього рахунка пропонуємо відкривати субрахунки, враховуючи специфіку об'єктів інноваційної діяльності.

Також ПАТ «Одесакабель» повинне визначити та зафіксувати в обліковій політиці перелік і склад калькуляційних статей виробничої собівартості нового продукту. Планові калькуляції можуть слугувати базою для обґрунтування відпускної ціни на продукцію в спорах з контролюючими органами.

Щодо податку на прибуток, то тут, оскільки ПАТ «Одесакабель» є великим платником податку, то у нього податковий облік цього податку не обмежується правилами бухгалтерського обліку, тому для його розрахунку бухгалтеру доводиться коригувати бухгалтерський фінансовий результат на суми податкових різниць. Тобто, врешті-решт, на об'єкт оподаткування ПАТ «Одесакабель» впливає тільки амортизація, визнана за податковими правилами. Тобто наше підприємство змушене ввести окремий податковий облік операцій з нематеріальними активами. В зв'язку з цим, при здійсненні зарахування НА до складу активів, підприємству не слід забувати сформулювати його первісну вартість у податковому обліку, а також визначитися з податковим методом нарахування його амортизації та встановити строки її нарахування для цілей оподаткування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вернадський В. І. Наукова думка, як планетарне явище. URL: http://wiki.tneu.edu.ua/index.php?title=Наукова_думка_як_планетарне_явище. (дата звернення: 09.06.22).
2. Шумпетер Й. А. Теорія економічного зростання. Дослідження підприємницького прибутку, капіталу, кредиту, проценту і циклу кон'юктури. Прогрес., 1982., 456 с.
3. Шумпетер Й. А. Капіталізм, соціалізм і демократія. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Shumpeter_Yozef_A/Kapitalizm_sotsializm_i_demokratiia/. (дата звернення: 09.06.22).
4. Freeman R. E. (1984) Strategic Management: A Stakeholder Approach - Boston: Pitman, 1984.- 276p.
5. Tinbergen, J. A Method and its application in investment activity / J. Tinbergen - Geneva: League of Nations Economic Intelligence Service, 1939., 117 p.
6. Tinbergen, J. Business Cycles in the United States of America, 1919-1932 / J. Tinbergen // Series of League of Nations publications, 1939. II. A. 16. - Geneva: League of Nations, Economic Intelligence Service, 1939., 143 p.
7. Туган-Барановський М. І. Промислові кризи: Очерки із соціальної історії Англії . К.: Наук. думка, 2004., 369 с.
8. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін: навчальний посібник . К. : Заповіт, 1996., 240 с.
9. Фатхутдинов Р. Інноваційний менеджмент: підручник. –СПб., 2003., 400 с.
10. Яковець Ю. епохальні інновації XXI століття. URL: <https://altairbook.com/books/1902579-epochalnye-innovacii-xxi-veka.html>. (дата звернення: 10.06.2022р).
11. Бобровська О.Ю. Інноваційне управління як важіль і джерело

інноваційного розвитку регіонів. Публічне управління: теорія та практика Харків, 2011 р. № 4 (8). С. 20-27.

12. Сільченко І. А. Теоретичні основи інноваційної діяльності підприємств. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. № 2(18).2012. URL: <http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/24-2-18-2012.pdf>. (дата звернення: 10.06.2022р).

13. Бармута К. А., Гавриленко С. А. Теоретичні основи формування інновацій., 2008., №6. С.33-35.

14. Шкільнюк О. М. Інновації, їх суть та значення для економічного розвитку держави. Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. - №11. – С. 43-48.

15. Волков О. І., Денисенко М. П., Гречан А. П. Економіка та організація інноваційної діяльності: підруч. [3-є вид.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 662 с.

16. Обертайло М. В. Інновації як основа розвитку промислових підприємств. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4138/1/Інновації%20як%20основа%20економічного%20розвитку%20промислових%20підприємств.pdf>. (дата звернення: 10.06.2022р).

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затв. наказом Міністерства фінансів України №242 від 18.10.99 р. із змінами та доповненнями від 25.09.09 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>. (дата звернення: 12.06.2022 р).

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р., № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>. (дата звернення: 12.06.2022 р).

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати",

затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р., № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. (дата звернення: 12.06.2022 р).

20. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html>. (дата звернення: 12.06.2022 р).

21. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 12.06.2022 р).

22. Наказ Міністерства фінансів України від 22.11.04 р. № 732 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1580-04#Text>. (дата звернення: 12.06.2022 р).

23. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення: 12.06.2022 р).

24. Одесакабель. Про компанію. URL: <https://odeskabel.com/ua/about.html>. (дата звернення: 13.06.2022).

25. Одесакабель. URL: <https://opendatabot.ua/c/05758730>. (дата звернення: 14.06.2022).

26. Одеський кабельний завод Одесакабель. URL: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/05758730/ (дата звернення: 14.06.2022).

27. Постанова Київського апеляційного господарського суду від 15.10.2012 р. у справі № 5028/8/33/2012(15/163/8. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/27491597>. (дата звернення: 15.06.2022).

28. Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 р. № 1315-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>.
29. ДСТУ 1.3:2004 «Правила побудови, викладання, оформлення, узгодження, прийняття та позначення технічних умов». URL: https://dnaop.com/html/44160/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_1.3_2004. (дата звернення: 15.06.2022).
30. Рішення Кіровського районного суду м. Дніпропетровська від 10.12.2012 р. у справі № 2-2326/11. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/103481238/>. (дата звернення: 15.06.2022).
31. Закону України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.93 р. № 3792-XII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>. (дата звернення: 15.06.2022).
32. Оглядовий лист ВГСУ від 17.04.2006 р. № 01-8/846 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_846600-06#Text. (дата звернення: 15.06.2022).
33. Порядок державної реєстрації авторського права..., затвердженим постановою КМУ від 27.12.2001 р. № 1756. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 15.06.2022).
34. Камінська Т.Г., Шатковська Л.С. Облік витрат на сертифікацію продукції в системі управління якістю. *Облік і фінанси*. 2015. № 3(69). С. 20–25.
35. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В., Козіцька Н. О. Застосування методичних аспектів управлінського обліку на підприємствах одиничного та дрібносерійного виробництва. Вісник Дніпропетровського НДІСЕ. 2021. № 1 (03). С. 109–115. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4686>.
36. Гавриленко Н. В. Впровадження системи контролінгу для підвищення ефективності управління морськими портами = Implementation of the control system to increase the efficiency of sea port management. Матеріали XII міжнар.

наук.-техн. конф. "Інновації в суднобудуванні та океанотехніці". Миколаїв : НУК, 2021. С. 435–437.

URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4687>

37. Grinko A., Havrylenko N., Kostash T., Plekan M., Breus S. Organization of a Strategic Management Accounting in an Innovative Economy. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 2020. № 5. P. 24.
URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5324>.

38. Гавриленко Н. В., Чернецька Я. С. Концепція обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. "Інструменти регулювання національної економіки та національної безпеки в умовах сучасних глобальних викликів". Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 108–111.
URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4682>

39. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В. Проблеми застосування методів визначення справедливої вартості активів і зобов'язань. Проблеми системного підходу в економіці. 2017. №3 (57). С. 168–173.

40. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В., Козіцька Н. О. Розвиток методики аудиту облікової політики для управлінських цілей. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 62. С. 166–170. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct62-29>.

41. Гавриленко Н. В. Repair, maintenance and modernization of vehicles: accounting and analytical issues //Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ «ХПІ» за 2021 рік. – С. 195.

42. Гавриленко Н. Деякі обліково-аналітичні проблеми ремонту основних засобів та їх вирішення //Економіка та суспільство. – 2022. – №. 40.
Гавриленко Н. В., Грищенко О. В. Постановка обліку на вітчизняних малих і середніх підприємствах: організаційно-управлінський аспект. / Сборник научных статей Международной научно практической конференции: «Стратегии развития науки и образования», Namur, Belgique, 30 марта 2017 года.

43. Атамас П.Й., Атамас О.П., Бруханський Р.Ф. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : колективна монографія у 2 т. / за ред. П.Й.Атамас. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013 – Т.1. – 358 с
44. Гавриленко Н.В., Грищенко О.В., Козіцька Н.О. Оцінка результативності управлінського обліку, аналізу та контролю витрат // Accounting, analysis and audit activities of the enterprises: 233 problems, trends, prospects : collective monograph. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2016. – С.18-27.
45. Kostash T., Havrylenko N., Fed'kovych Y., Plekan M, Breus S. (2020). Organization of a Strategic Management Accounting in an Innovative Economy. Academy of Accounting and Financial Studies Journal. - Volume 24. - Issue: 5/ P.1-7 2020. Available at:<https://cutt.ly/kQKMylJ>
4. Kozitska N., Havrilenko N. Management accounting and internal economic of Production processes. Cambridge journal of education and science. – Cambridge University Press. – vol. 2 (14). - P. 321-329, 2015.
46. Гавриленко Н. Податкова система : навчальний посібник. Львів : Новий Світ – 2000, 2007. 328 с.
47. Гавриленко Н.В. Порівняльний аналіз альтернативних способів оподаткування малих підприємств / Н.В. Гавриленко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - № 12. – С. 42-52.
48. Гавриленко Н. В. Податкова система: Навч. Посібн. – 2007.
49. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В., Козіцька Н. О. Бізнес-моделі: підходи до визначення та формуванню структури : дис. – 2018. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5707>
50. Зубкова, А. С. Визнання основних засобів та деякі особливості їх податково-бухгалтерської класифікації / А. С. Зубкова, Н. В. Гавриленко // Матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. "Інноваційне підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку". – Херсон : ХДАУ, 2020. – С. 64–68.

51. Бабій, К. Р. Роль облікової складової в обліково-аналітичному забезпеченні операцій з виробничими запасами / К. Р. Бабій, Н. В. Гавриленко // Матеріали Міжвузівської студ. наук.-практ. конф. "Молодь, освіта, наука 2020". – Первомайськ : ПФ НУК, 2020. – С. 125–127.

52. Гавриленко НВ. Податкова система. Л.: Новий Світ-2000, 2007.–328 с. 2007.

53. Павловська, Н. І. Відображення впливу інфляції в управлінському обліковому процесі / Н. І. Павловська, Н. В. Гавриленко // Матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. "Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції". – Одеса : ОНЕУ, 2020. – С. 58–60.

54. Гавриленко, Н. Формування конкурентних стратегій підприємницької структури / Н. Гавриленко, О. Грищенко, Н. Козіцька // Problems of economics and management : collective monograph . – Nuremberg, Germany : Verlag SWG imex GmbH , 2018. – С. 12–24. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5700>.

55. Havrilenko, N. General aspects of financial mechanism of sustainable development of small enterprise business / N. Havrilenko // The role of science in society sustainable development : monograph 34. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology / ed. by O. Nestorenko, P. Mikos. – Katowice, Poland : Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. – Part 1.1. – С. 6–12. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5531>

56. Гавриленко, Н. В. Методичні підходи до розробки прогнозової звітності підприємства як бази для оцінки інноваційної діяльності / Н. В. Гавриленко // Problems of accounting, analysis and audit: the institutional dimension : collective monograph . – Nürnberg, Deutschland : Verlag SWG imex GmbH, 2015. – С. 21–27. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5450>.

57. Гавриленко, Н. В. Application of accounting and analytical tools for justification of fixed assets development strategy / Н. В. Гавриленко, О. В. Таран // 36. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю ЛНАУ

"Аграрна освіта: минуле, сучасне, майбутнє". – Слов'янськ : ЛНАУ, 2021. – С. 231–233. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5366>.

58. Гавриленко, Н. Розробка поетапного управління впровадження інвестиційних проектів = Development management phased implementation of investment projects / Н. Гавриленко, О. Головченко // Wirtschaftswissenschaften, management, recht: probleme der wissenschaft und praxis. – Nürnberg, 2015. – С. 171–175. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5371>.

59. Havrilenko, N. Ensuring sustainability tax revenues as an inherent property of the fiscal system / N. Havrilenko // Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices : Materials of the Monthly International Scientific and Practical Conference / Gen. Edit. O. Prokopenko. – Tallinn: Teadmus OÜ, 2021. – С. 5–9. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5359>.

60. Гавриленко, Н. В. Оподаткування : метод. вказівки та завдання для проведення практ., семінарських занять / Н. В. Гавриленко. – Первомайськ : ППІ НУК, 2018. – 102 с. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5698>.